

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης 187/2021
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα ΣΤ')

Συνεδρίαση της 15^{ης} Δεκεμβρίου 2021

(Με τη χρήση τεχνολογικών μέσων κατ' εφαρμογή της υπ' αριθμ.
507/2021 απόφασης της Προέδρου του ΝΣΚ)

Σύνθεση

Πρόεδρος: Γεώργιος Κανελλόπουλος, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Ασημίνα Ροδοκάλη, Διονύσιος Χειμώνας, Βασίλειος Κορκίζογλου, Χαράλαμπος Μπρισκόλας, Νικόλαος Καραγιώργης, Κωνσταντίνος Ζαμπάρας, Μιχαήλ Τζουβάρας, Αντώνιος Παπαγεωργίου και Παναγιώτης Πανάγος, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Χαράλαμπος Μπρισκόλας, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.

Αριθμός ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. πρωτ. Φ.10141/29109/1108/19-02-2021 έγγραφο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων, της Γενικής Διεύθυνσης Κοινωνικής Ασφάλισης, της Διεύθυνσης Κύριας Ασφάλισης και Εισφορών, του Τμήματος Ασφάλισης Μισθωτών Ιδιωτικού Τομέα.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται εάν το δικαίωμα που παρασχέθηκε με το άρθρο 39 παρ. 1 του ν. 3996/2011 στους ασφαλισμένους, μεταξύ άλλων, και των φορέων κύριας και επικουρικής ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, που θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με τις προϋποθέσεις που διαμορφώνονται και ισχύουν από

1-1-2011 και εφεξής, για αναγνώριση πλασματικού χρόνου για κάθε παιδί και ειδικότερα ενός (1) έτους ή 300 ημερών ασφάλισης για το πρώτο παιδί και δύο (2) ετών ή 600 ημερών ασφάλισης για κάθε επόμενο παιδί και μέχρι το τρίτο, μπορεί να το ασκήσει για τα δύο παιδιά της (δηλαδή για 900 ημέρες), η υποψήφια συνταξιούχος φυσική (βιολογική) μητέρα τους, που τα ανέθρεψε, της οποίας όμως το ένα παιδί, λόγω υιοθεσίας του από την αδελφή της, για κοινωνικούς λόγους, στην ηλικία των 28 ετών, είχε διαγραφεί από την οικογενειακή της μερίδα, γεγονός, άλλωστε, που συνετέλεσε στο να αποδεχθεί μερικά ο e-ΕΦΚΑ το σχετικό αίτημά της, ο οποίος ενέκρινε την αναγνώριση μόνο για το παιδί που παρέμεινε, ως φυσικό της τέκνο, στην οικογενειακή της μερίδα (ήτοι για 300 ημέρες, αντί των 900 που είχε αυτή αιτηθεί) και όχι και για το παιδί που διαγράφηκε από αυτή λόγω υιοθεσίας, και πιο συγκεκριμένα η ερωτώσα υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων θέτει τα ακόλουθα επί μέρους ερωτήματα :

- «α) εάν το δικαίωμα αναγνώρισης του εν λόγω χρόνου παρέχεται εξαιτίας ακριβώς του δεσμού που υφίσταται κατά το χρόνο ανατροφής του τέκνου
- β) σε περίπτωση θετικής απάντησης στο υπό στοιχείο α ερώτημα αυτό, εάν το δικαίωμα αναγνώρισης περιορίζεται μόνο στο δεσμό κατά το χρόνο ανατροφής ή ο δεσμός αυτός πρέπει να υπάρχει και κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης αναγνώρισης
- γ) σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο υπό στοιχείο α ερώτημα, να διευκρινιστεί ποια είναι η φύση του δικαιώματος αναγνώρισης του εν λόγω χρόνου
- δ) σε αντίστροφη περίπτωση, αν είναι δυνατή η αναγνώριση πλασματικού χρόνου τέκνου από γονέα που υιοθέτησε ενήλικο τέκνο.»

.....

Επί του ανωτέρω ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα ΣΤ') γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Στο πιο πάνω έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 34 παρ. 1 περ. γ του ν.4387/2016,

όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του από το άρθρο 30 του 4670/2020, χρόνος ασφάλισης για τους ασφαλισμένους του e-ΕΦΚΑ είναι οι πλασματικοί χρόνοι ασφάλισης του άρθρου 40 του ν.2084/1992 (Α` 165), της παραγράφου 18 του άρθρου 10 του ν. 3863/2010 (Α` 115), των άρθρων 39, 40 και 41 του ν. 3996/2011 (Α` 170), του άρθρου 6 παράγραφος 12 και του άρθρου 17 του ν.3865/2010 (Α` 120), καθώς και ο χρόνος άσκησης δικηγορίας σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν.1090/1980 (Α` 263).

Σύμφωνα δε, με το άρθρο 39 παρ. 1 του ν. 3996/2011, που αντικατέστησε την παρ. 7 του άρθρου 4 του ν.3029/2002 όπως είχε αντικατασταθεί με την παρ. 1 του άρθρου 141 του ν.3655/2008, στους ασφαλισμένους των φορέων κύριας και επικουρικής ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, πλην πρώην ΟΓΑ, καθώς και του πρώην ΝΑΤ, οι οποίοι θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με τις προϋποθέσεις που διαμορφώνονται και ισχύουν από 1-1-2011 και εφεξής με βάση τις διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 3863/2010, αναγνωρίζεται πλασματικός χρόνος για κάθε παιδί, ο οποίος ανέρχεται σε 1 έτος ή 300 ημέρες ασφάλισης για το πρώτο παιδί και σε 2 έτη ή 600 ημέρες ασφάλισης για κάθε επόμενο παιδί και μέχρι το τρίτο.

Η Π.Π., υποψήφια συνταξιούχος, υπέβαλε αίτημα για αναγνώριση πλασματικού χρόνου παιδιών, στο Ζ' τοπικό Υποκατάστημα Μισθωτών Αττικής e-ΕΦΚΑ (πρώην Τοπικό Υποκατάστημα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Νέου Κόσμου) για τα δύο τέκνα της, δηλ. για 900 ημέρες, το οποίο, με την υπ' αριθμ. Ε/Π/57/2016 απόφαση της Διευθύντριας του Υποκαταστήματος αυτού, έγινε μερικά δεκτό μόνο για το ένα (το δεύτερο κατά σειρά) τέκνο της, δηλαδή για 300 ημέρες, ενώ δεν εγκρίθηκε η αναγνώριση των υπολοίπων 600 ημερών για το άλλο (το πρώτο) τέκνο της, λόγω διαγραφής του στις 23-06-2006 από την οικογενειακή της μερίδα, μετά την υιοθεσία του στην ηλικία των 28 ετών από την αδελφή της, για κοινωνικούς λόγους.

Στη συνέχεια, και με αφορμή αίτηση την οποία υπέβαλε στην ερωτώσα Υπηρεσία η ανωτέρω υποψήφια συνταξιούχος για την αναγνώριση με εξαγορά και του πλασματικού χρόνου των 600 ημερών για το έτερο φυσικό τέκνο της το οποίο είχε υιοθετηθεί από την αδελφή της μετά την ενηλικίωσή του, η εν λόγω Υπηρεσία, προκειμένου να αποσαφηνιστεί το νομικό πλαίσιο, το οποίο

εφαρμόζεται στις περιπτώσεις ασφαλισμένων που επιθυμούν να αναγνωρίσουν πλασματικό χρόνο ασφάλισης για τα τέκνα τους στον e-ΕΦΚΑ και, μεταξύ άλλων, για τέκνο που έχει υιοθετηθεί μετά την ενηλικίωσή του, υπέβαλε τα ακόλουθα ερωτήματα, σχετικά με τη φύση και τη σκοπιμότητα της ρύθμισης, και συγκεκριμένα:

- (α) εάν το δικαίωμα αναγνώρισης του εν λόγω χρόνου παρέχεται εξαιτίας ακριβώς του δεσμού που υφίσταται κατά το χρόνο ανατροφής του τέκνου,
- (β) σε περίπτωση θετικής απάντησης στο υπό στοιχείο α' ερώτημα, εάν το δικαίωμα αναγνώρισης περιορίζεται μόνο στο δεσμό κατά το χρόνο ανατροφής ή ο δεσμός αυτός πρέπει να υπάρχει και κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης αναγνώρισης,
- (γ) σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο υπό στοιχείο α' ερώτημα, να διευκρινιστεί ποια είναι η φύση του δικαιώματος αναγνώρισης του εν λόγω χρόνου,
- (δ) σε αντίστροφη περίπτωση, αν είναι δυνατή η αναγνώριση πλασματικού χρόνου τέκνου από γονέα που υιοθέτησε ενήλικο τέκνο.

Νομοθετικό πλαίσιο

2. Στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 39 του ν. 3996/2011 «Αναμόρφωση του Σώματος Επιθεωρητών Εργασίας, ρυθμίσεις θεμάτων Κοινωνικής Ασφάλισης και άλλες διατάξεις» (Α' 170), που αντικατέστησε την παράγραφο 7 του άρθρου 4 του ν. 3029/2002, , όπως αυτή είχε αντικατασταθεί με την παράγραφο 1 του άρθρου 141 του ν. 3655/2008, ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 39

Πλασματικός χρόνος παιδιών

1. Η παρ. 7 του άρθρου 4 του ν. 3029/2002, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 141 του ν. 3655/ 2008, αντικαθίσταται ως εξής:

«7. Στους ασφαλισμένους των φορέων κύριας και επικουρικής ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, πλην ΟΓΑ, καθώς και του Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου (ΝΑΤ), οι οποίοι θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με τις προϋποθέσεις που διαμορφώνονται και ισχύουν από 1.1.2011 και εφεξής, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 3863/2010, αναγνωρίζεται πλασματικός χρόνος για κάθε

παιδί, ο οποίος ανέρχεται σε 1 έτος ή 300 ημέρες ασφάλισης για το πρώτο παιδί και σε 2 έτη ή 600 ημέρες ασφάλισης για κάθε επόμενο παιδί και μέχρι το τρίτο.

Ο χρόνος που αναγνωρίζεται λαμβάνεται υπόψη τόσο για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος όσο και για την προσαύξηση του ποσού της σύνταξης, υπό την προϋπόθεση ότι οι ασφαλισμένοι έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον 3.600 ημέρες ή 12 έτη πραγματικής ή προαιρετικής ασφάλισης ...

Αν συντρέχει ασφάλιση σε περισσότερους του ενός φορείς κύριας ή επικουρικής ασφάλισης ή το Δημόσιο, το δικαίωμα αναγνώρισης του ανωτέρω χρόνου ασκείται σε έναν μόνο φορέα κύριας και σε έναν φορέα επικουρικής ασφάλισης, κατ' επιλογή ...

Η αναγνώριση του ανωτέρω πλασματικού χρόνου γίνεται κατόπιν αίτησης των ενδιαφερομένων και την καταβολή, για κάθε μήνα, ποσού εξαγοράς υπολογιζόμενου με ποσοστό 20% για τους φορείς κύριας ασφάλισης και 6% για τους φορείς επικουρικής ασφάλισης, επί του 25πλάσιου του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη, που ισχύει κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης ...

2. Για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με προϋποθέσεις που ίσχυαν μέχρι και 31.12.2010, εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 141, του ν. 3655/2008, όπως ίσχυαν μέχρι την αντικατάστασή τους από το άρθρο αυτό.»

3. Στο πρώτο εδάφιο της περίπτωσης γ', καθώς και στην περίπτωση δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 34 του ν. 4387/2016 «Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας - Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού - συνταξιοδοτικού συστήματος - Ρυθμίσεις φορολογίας εισοδήματος και τυχερών παιγνίων και άλλες διατάξεις» (Α' 85/12-5-2016), όπως αυτό ίσχυε πριν την αντικατάστασή του με το άρθρο 30 του ν. 4670/2020, ορίζονται τα ακόλουθα:

«Άρθρο 34

Χρόνος ασφάλισης

1. Χρόνος ασφάλισης στον Ε.Φ.Κ.Α.¹ για τους ασφαλισμένους του Κεφαλαίου αυτού² είναι:

¹ Ο Ε.Φ.Κ.Α. (ήδη e - Ε.Φ.Κ.Α.) άρχισε να λειτουργεί από 1-1-2017 (άρθρο 51 του ν. 4387/2016).

A ... β ...

γ. Οι πλασματικοί χρόνοι ασφάλισης ... των άρθρων 39 ... του Ν. 3996/2011 (Α' 170) ...³

δ. Ο χρόνος ασφάλισης που έχει αναγνωριστεί και εξαγοραστεί ή συνεχίζεται η εξαγορά του στους εντασσόμενους στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς, τομείς, κλάδους και λογαριασμούς, καθώς και ο χρόνος που έχει προσμετρηθεί από προϋπηρεσία ή άλλη αιτία. Αναγνωρίσεις χρόνων, οι οποίες δεν έχουν ολοκληρωθεί με την πλήρη εξόφληση του ποσού της εξαγοράς, συνεχίζονται στον Ε.Φ.Κ.Α. μέχρι την ολοκλήρωσή τους, βάσει των διατάξεων που ισχύουν κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού.»⁴

4. Οι ανωτέρω διατάξεις (του άρθρου 34 του ν. 4387/2016), μετά την αντικατάστασή τους με το άρθρο 30 του ν. 4670/2020 «Ασφαλιστική μεταρρύθμιση και ψηφιακός μετασχηματισμός Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.) και άλλες διατάξεις» (Α' 43), έλαβαν την ακόλουθη μορφή:

«Άρθρο 34

Χρόνος ασφάλισης

1. Από την 1.1.2020 χρόνος ασφάλισης στον Ε.Φ.Κ.Α. για τους ασφαλισμένους του Κεφαλαίου αυτού είναι:

A ... β ...

γ. Οι πλασματικοί χρόνοι ασφάλισης ... των άρθρων 39 ... του ν. 3996/2011 (Α' 170) ...

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου οι ασφαλισμένοι που συνταξιοδοτούνται, σύμφωνα με την παράγραφο 10 του άρθρου 10 του ν. 3863/2010 (Α' 115), έχουν δικαίωμα να αναγνωρίζουν τους πλασματικούς χρόνους ασφάλισης των άρθρων 39 ... του ν. 3996/2011 (Α' 170).

δ. Ο χρόνος ασφάλισης που έχει αναγνωριστεί και εξαγοραστεί ή συνεχίζεται η εξαγορά του στους εντασσόμενους στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς, τομείς,

² Πρόκειται για το «ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'» με τον επίτιτλο «ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ».

³ Στο άρθρο 11 του ν. 4578/2018 (Α' 200) που επιγράφεται: «Αναγνώριση πλασματικών χρόνων πριν την 1.1.2017 και αύξηση των συντάξιμων αποδοχών», ορίζεται ότι: «Όποιος έχει εξαγοράσει πλασματικό χρόνο πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 (Α' 85) και δεν έχει υποβάλει αίτηση συνταξιοδότησης μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, δύναται να υπαχθεί στις διατάξεις του ν. 4387/2016 καταβάλλοντας τη διαφορά της ήδη καταβληθείσας εισφοράς με αυτή που είναι καταβλητέα, σύμφωνα με το ν. 4387/2016», πλην όμως η εν λόγω διάταξη δεν αφορά την κρινόμενη περίπτωση.

⁴ Ο χρόνος ισχύος του ν. 4387/2016 είναι, κατ' άρθρο 122 αυτού, ο χρόνος (12-5-2016) δημοσίευσής του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

κλάδους και λογαριασμούς, καθώς και ο χρόνος που έχει προσμετρηθεί από προϋπηρεσία ή άλλη αιτία. Αναγνωρίσεις χρόνων, οι οποίες δεν έχουν ολοκληρωθεί με την πλήρη εξόφληση του ποσού της εξαγοράς, συνεχίζονται στον Ε.Φ.Κ.Α. μέχρι την ολοκλήρωσή τους, βάσει των διατάξεων που ισχύουν κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού....»

5. Στα άρθρα 1542 και 1579 έως και 1588 του Αστικού Κώδικα, όπως αυτά τέθηκαν με το άρθρο Πρώτο του Πρώτου Μέρους (*“Η ΝΕΑ ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ”*) του ν. 2447/1996 *«Κύρωση ως κώδικα του σχεδίου νόμου “Υιοθεσία επιτροπεία και αναδοχή ανηλίκου δικαστική συμπάρασταση δικαστική επιμέλεια ξένων υποθέσεων και συναφείς ουσιαστικές και μεταβατικές διατάξεις”*» (Α΄ 278)⁵, ενώ το άρθρο 1579 τίθεται και όπως αντικαταστάθηκε εκ νέου με την παράγραφο 5 του άρθρου 25 του ν.2915/2001 (Α΄ 109)⁶, ορίζονται τα εξής, αναφορικά με την υιοθεσία ενηλίκων:

«ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ

ΥΙΟΘΕΣΙΑ

Άρθρο 1542.

Πότε επιτρέπεται.

Η υιοθεσία επιτρέπεται με την εξαίρεση της περίπτωσης του άρθρου 1579, μόνο όταν αυτός που υιοθετείται είναι ανήλικος. Η υιοθεσία πρέπει να αποβλέπει στο συμφέρον του υιοθετούμενου.

Άρθρο 1579

Υιοθεσία ενηλίκου

Η υιοθεσία ενηλίκου επιτρέπεται μόνο όταν ο υιοθετούμενος είναι συγγενής ως και τον τέταρτο βαθμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας αυτού που υιοθετεί.⁷

Άρθρο 1580

Ανάλογη εφαρμογή.

Στην υιοθεσία ενηλίκου έχουν ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις που ισχύουν για την υιοθεσία ανηλίκου, εφόσον δεν θεσπίζεται διαφορετική ρύθμιση από τις διατάξεις που ακολουθούν.

⁵ Η ισχύς του νόμου τούτου άρχισε από 30-12-1996, κατ' άρθρο τρίτο αυτού.

⁶ Η ισχύς του εν λόγω νόμου άρχισε, κατ' άρθρο 38 αυτού, από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (29-5-2001).

⁷ Σημειωτέον ότι η προηγούμενη διατύπωση – με το ν. 2447/1996 - του άρθρου αυτού, είχε ως εξής: *«Η υιοθεσία ενηλίκου επιτρέπεται μόνο όταν ο υιοθετούμενος είναι τέκνο του συζύγου εκείνου που υιοθετεί.*

Άρθρο 1581.

Κοινή αίτηση υιοθετούντος και υιοθετουμένου.

Η υιοθεσία ενηλίκου απαγγέλλεται από το δικαστήριο, ύστερα από κοινή αίτηση αυτού που υιοθετεί και εκείνου που υιοθετείται. Αν ο υιοθετούμενος είναι ανίκανος για δικαιοπραξία, τη σχετική αίτηση υποβάλλει ο νόμιμος αντιπρόσωπός του.

Άρθρο 1582.

Περιορισμοί ως προς την ηλικία.

Αυτός που υιοθετεί πρέπει να έχει συμπληρώσει τουλάχιστον το τεσσαρακοστό έτος της ηλικίας του και να είναι μεγαλύτερος από τον υιοθετούμενο τουλάχιστον κατά δεκαοκτώ χρόνια.

Άρθρο 1583.

Υιοθεσία εγγάμου.

Ο έγγαμος ενήλικος δεν μπορεί να υιοθετηθεί χωρίς τη συναίνεση του συζύγου του, που παρέχεται με αυτοπρόσωπη δήλωση στο δικαστήριο. Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 1546 έχει ανάλογη εφαρμογή.

Άρθρο 1584.

Αποτελέσματα.

Από την τέλεση της υιοθεσίας, το θετό τέκνο και οι κατιόντες του που γεννήθηκαν μετά την υιοθεσία έχουν θέση κοινού τέκνου και κοινών κατιόντων και των δύο συζύγων. Ο δεσμός του θετού τέκνου με τον άλλο φυσικό γονέα του και τους συγγενείς του διατηρείται.

Άρθρο 1585.

Με την υιοθεσία του άρθρου 1579 δεν παράγεται καμία σχέση συγγένειας μεταξύ του θετού τέκνου και των συγγενών εκείνου που υιοθέτησε και αντίστροφα.

Άρθρο 1586.

Επώνυμο του θετού τέκνου.

Το θετό τέκνο παίρνει το επώνυμο του θετού γονέα του, στο οποίο έχει το δικαίωμα να προσθέσει και το πριν από την υιοθεσία επώνυμό του. Αν το τελευταίο αυτό ή το επώνυμο του θετού γονέα αποτελείται από δύο επώνυμα, χρησιμοποιείται για το σχηματισμό του σύνθετου επωνύμου του θετού τέκνου το πρώτο από αυτά.

Άρθρο 1587

Στην υποχρέωση για τη διατροφή του θετού τέκνου, εκείνος που υιοθέτησε προηγείται από τους εξ αίματος συγγενείς του τέκνου.

Άρθρο 1588.

Λύση της υιοθεσίας.

Η υιοθεσία ενηλίκου λύεται με δικαστική απόφαση, ύστερα από αγωγή του θετού γονέα ή του θετού τέκνου, αν συντρέχει παράπτωμα που δικαιολογεί την αποκλήρωση ή που συνιστά λόγο αχαριστίας του θετού τέκνου απέναντι σ' αυτόν που το υιοθέτησε κατά τους όρους του άρθρου 505".

6. Στα άρθρα 4, 8, 12,13 και 14 του ν. 344/1976 «Περί ληξιαρχικών πράξεων» (Α' 143), ορίζονται τα εξής:

«Καθήκοντα ληξιάρχου.

Άρθρον 4.

Ο ληξίαρχος υποχρεούται:

α. Να τηρή τα κατά το άρθρον 8 του παρόντος νόμου βιβλία.

β. Να καταχωρίζη τας κατά τον νόμον υπ' αυτού συντακτέας ληξιαρχικάς πράξεις εις τα κατά το άρθρον 8 του παρόντος νόμου βιβλία...

δ. Να εκδίδη αντίγραφα, αποσπάσματα και πιστοποιητικά των εις τα βιβλία πράξεων ή των σχετικών προς ταύτας παρ' αυτώ ευρισκομένων δημοσίων εγγράφων....

Ληξιαρχικά βιβλία - Ληξιαρχικαί πράξεις.

Άρθρον 8.

1. Για τη βεβαίωση της αστικής κατάστασης του φυσικού προσώπου σε κάθε ληξιαρχείο τηρούνται βιβλία γεννήσεων, γάμων, συμφώνων συμβίωσης, θανάτων και εκθέσεων. (Η παράγραφος αυτή τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 29 παρ. 2^α του ν. 3801/2009 (Α' 163).

2. Τα ληξιαρχικά βιβλία είναι δημόσια.

4. Η καταχώρισις ή διόρθωσις ή μεταβολή του περιεχομένου των ληξιαρχικών πράξεων γίνεται επί τη δηλώσει του προς τούτο οριζομένου υπό του παρόντος νόμου προσώπου...

Αποδεικτική δύναμις ληξιαρχικών πράξεων.

Άρθρον 12.

1. Η κατά τας διατάξεις του παρόντος νόμου καταρτιζομένη ληξιαρχική πράξις γεννήσεως, γάμου και θανάτου αποδεικνύει:

α. Μέχρι της επί πλαστότητι προσβολής τα γεγονότα, άτινα ο ληξιαρχος βεβαιοί ως λαβόντα χώραν ενώπιον αυτού.

β. Μέχρις αποδείξεως του εναντίου, τα γεγονότα, των οποίων ο ληξιαρχος βεβαιοί ότι έλαβε γνώσιν εκ των δηλώσεων των εμφανισθέντων.

2. Ξέναι, ως και μη αναγκαίαι δια την κατάρτισιν των ληξιαρχικών πράξεων αναγραφαι, ουδεμίαν έχουν αποδεικτικήν ισχύν.

3. Τα υπό του ληξιάρχου, εκδιδόμενα αντίγραφα και αποσπάσματα έχουν ομοίαν προς τα πρόσωπα αποδεικτικήν ισχύν.

Μεταβολαί στοιχείων ληξιαρχικών πράξεων.

Άρθρον 14

1. Μεταβολές που επέρχονται στην κατάσταση του φυσικού προσώπου μετά τη σύνταξη των ληξιαρχικών πράξεων λόγω νομιμοποίησης, αναγνώρισης, αποκήρυξης, αμφισβήτησης, προσβολής της πατρότητας, υιοθεσίας τέκνου και λύσης αυτής, λύσης ή ακύρωσης γάμου, λύσης του συμφώνου συμβίωσης, προσθήκης ή μεταβολής ονόματος, επωνύμου, ιθαγένειας, θρησκειύματος ... καταχωρίζονται στο πεδίο του πληροφοριακού συστήματος του άρθρου 8Α που φέρει την ένδειξη "Μεταβολές" εντός μηνός από τότε που έλαβαν χώρα με την προσκόμιση της σχετικής διοικητικής πράξης ή πιστοποιητικού περί του αμετακλήτου της σχετικής δικαστικής απόφασης ...

Ειδικότερα, τα πιστοποιητικά αμετακλήτου λύσης ή ακύρωσης γάμου, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν ενώπιον οποιασδήποτε δημόσιας ή δημοτικής αρχής, πρέπει να φέρουν επ' αυτών επισημείωση του αρμόδιου ληξιάρχου ότι αντίγραφο τους κατατέθηκε σε αυτόν και ότι καταχωρήθηκε η σχετική μεταβολή στο πληροφοριακό σύστημα του άρθρου 8Α και για τους γάμους που έχουν γίνει πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου ότι καταχωρήθηκε η σχετική μεταβολή και στο περιθώριο της ληξιαρχικής πράξης γάμου ...⁸

3. Υπόχρεως προς δήλωσιν είναι ο δι' αιτήσεως ή δι' άλλης πράξεώς του προκαλέσας την μεταβολήν, ως και εκείνος του οποίου μεταβλήθη η αστική κατάσταση».

⁸Η παράγραφος 1 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε αρχικά με την παράγραφο 6 του άρθρου 14 του ν. 2503/1997 και στη συνέχεια με την παράγραφο 5 του άρθρου 4 του ν. 4144/2013.

7. Στα άρθρα 1, 2, 3 παρ. 1 και 2, 5, 6 παρ. 1, 9 παρ. 1 και 2, καθώς και 11 παρ. 3 του π.δ. 497 της 15/28-11-91 «Κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο, με τον τίτλο "Κώδικας Διαταγμάτων για τα Δημοτολόγια" των διατάξεων που ισχύουν και αναφέρονται στα δημοτολόγια ...» (Α' 180), ορίζονται τα εξής:

« Άρθρο 1

Τήρηση Δημοτολογίου

1. Δημοτολόγιο τηρείται σε κάθε δήμο και κοινότητα, στο οποίο γράφονται, με αίτηση των ενδιαφερομένων ή αυτεπαγγέλτως, οι δημότες και των δύο φύλων, κατά οικογένεια, με ιδιαίτερο για κάθε οικογένεια αριθμό ...

Άρθρο 2

Στοιχεία δημοτολογίου

Στο δημοτολόγιο αναγράφονται ο αριθμός της οικογενειακής μερίδας, ο αύξων αριθμός εγγραφής κάθε μέλους στην οικογενειακή μερίδα, η χρονολογία εγγραφής, το επώνυμο, το κύριο όνομα, το όνομα του πατέρα, το όνομα της μητέρας, η χρονολογία και ο τόπος γέννησης, η κατοικία, το θρήσκευμα, ο τρόπος και η χρονολογία κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας και της ιδιότητας του δημότη, το έτος και ο τρόπος εγγραφής στα μητρώα αρρένων, η χρονολογία διαγραφής και η αιτιολογία αυτής, ο αριθμός μητρώου κοινωνικής ασφάλισης (ΑΜΚΑ) και κάθε άλλο σχετικό στοιχείο που προβλέπει ο τύπος των φύλλων του δημοτολογίου.⁹

Άρθρο 3

Στοιχεία βοηθητικών βιβλίων

1. Στο ευρετήριο αναγράφονται αλφαβητικά το επώνυμο, το κύριο όνομα, το όνομα της μητέρας και ο αριθμός της οικογενειακής μερίδας του δημοτολογίου.

2. Στο μητρώο θηλέων, στο οποίο η καταχώρηση γίνεται κατά έτος γεννήσεως, αναγράφονται το επώνυμο και το όνομα της εγγραφομένης, το όνομα του πατέρα, το όνομα της μητέρας, το επώνυμο και το κύριο όνομα του συζύγου και ο αριθμός της οικογενειακής μερίδας, του δημοτολογίου.

⁹ Η διάταξη αυτή, που είχε αρχικά αντικατασταθεί με το άρθρο 16 του ν. 4483/2017 – Α' 107, τίθεται όπως αντικαταστάθηκε τελικά με το άρθρο 10 παρ. 3 του ν. 4625/2019 – Α' 139.

Άρθρο 5

Οικογενειακοί φάκελλοι

Οι δήμοι και οι κοινότητες τηρούν φάκελλο για κάθε οικογένεια με υποφακέλλους για κάθε μέλος της οικογένειας, στους οποίους τίθενται αντίγραφα των ληξιαρχικών πράξεων γεννήσεως και γάμου των συζύγων, ληξιαρχικής πράξεως γεννήσεως κάθε τέκνου, θανάτου των μελών της οικογένειας, πιστοποιητικά εγγραφής των αρρένων μελών της οικογένειας στα μητρώα αρρένων, αντίγραφα τυχόν υφισταμένων τίτλων περί τιμητικών διακρίσεων και κάθε άλλο στοιχείο που αναφέρεται στην προσωπική και οικογενειακή κατάσταση του δημότη.

Άρθρο 6.

Τρόπος ενέργειας των εγγραφών και μεταβολών στο δημοτολόγιο.

1. Κάθε εγγραφή, διαγραφή, μεταφορά από τη μιά σε άλλη οικογενειακή μερίδα, προσθήκη ελλειπόντων στοιχείων, διόρθωση εσφαλμένων στοιχείων καθώς και κάθε άλλη μεταβολή στο δημοτολόγιο ενεργείται, εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, είτε αυτεπαγγέλτως, βάσει επισήμων στοιχείων που υπάρχουν στο δήμο ή την κοινότητα, είτε κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου, πάντοτε με πράξη του δημάρχου ή του προέδρου της κοινότητας. Η πράξη αυτή του δημάρχου ή του προέδρου της κοινότητας προσυπογράφεται από τον προϊστάμενο του δημοτολογίου, δημοτικό υπάλληλο για τους δήμους και από τον κοινοτικό υπάλληλο για τις κοινότητες, καταχωρίζεται στο δημοτολόγιο και είναι αμέσως εκτελεστή.

Άρθρο 9

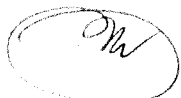
Αποδεικτική δύναμη των εγγραφών στο δημοτολόγιο

1. Η εγγραφή στο δημοτολόγιο αποτελεί την απόδειξη της ιδιότητας του δημότη του δήμου ή της κοινότητας.

2. Τα στοιχεία του ονόματος, η οικογενειακή κατάσταση, ο τόπος, η ημερομηνία και το έτος γεννήσεως καθώς και η Ελληνική ιθαγένεια προκύπτουν από το δημοτολόγιο.

Άρθρο 11

Καταχώριση μεταβολών

3. Οι εγγραφές, διαγραφές, μεταδημοτεύσεις και οι πάσης φύσεως μεταβολές, που επέρχονται με πράξη του δημάρχου ή προέδρου κοινότητας, καταχωρίζονται αμέσως στο δημοτολόγιο με μέριμνα και ευθύνη, για μεν τους δήμους του προϊσταμένου του δημοτολογίου δημοτικού υπαλλήλου και του δημάρχου, για δε τις κοινότητες του αρμόδιου κοινοτικού υπαλλήλου και του προέδρου της κοινότητας». ¹⁰

8. Στις διατάξεις των άρθρων 14, 15 και 18 του ν. 3463/2006 «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων» (Α' 114), με τον οποίο κυρώθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 76 του Συντάγματος, ο Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, ορίζονται τα ακόλουθα:

«ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' - ΔΗΜΟΤΕΣ

Άρθρο 14

Δημοτικότητα

Κάθε Έλληνας πολίτης είναι δημότης ενός μόνο Δήμου ή μιας μόνο Κοινότητας. Δημότες ενός Δήμου ή Κοινότητας είναι όσοι είναι εγγεγραμμένοι στο Δημοτολόγιο.

Άρθρο 15

Κτήση Δημοτικότητας

1. Το τέκνο που γεννήθηκε σε γάμο των γονέων του είναι δημότης του Δήμου ή της Κοινότητας, όπου είναι γραμμένος ο πατέρας ή η μητέρα του. Οι γονείς υποχρεούνται, εντός της προθεσμίας προς δήλωση της γέννησης του πρώτου τέκνου τους, να προσδιορίσουν με αμετάκλητη δήλωσή τους ενώπιον του ληξιάρχου του τόπου κατάρτισης της σχετικής ληξιαρχικής πράξης τη δημοτικότητά του ...

4. Το πρόσωπο που υιοθετείται, ενώ είναι ανήλικος, αποκτά τη Δημοτικότητα του θετού γονέα, αφότου υιοθετήθηκε. Σε περίπτωση υιοθεσίας από συζύγους ή υιοθεσίας από τον ένα σύζυγο του ανήλικου τέκνου του άλλου, εφαρμόζονται και για το θετό τέκνο ανάλογα οι διατάξεις της παραγράφου 1...

Άρθρο 18

Δημοτολόγιο

¹⁰ (Η επικεφαλίδα του άρθρου 11, καθώς και η παράγραφος αυτή, τίθενται όπως αντικαταστάθηκαν με την παράγραφο 1 του άρθρου 14 του ν. 2503/1997 - Α' 107 και την παράγραφο 13 του άρθρου 3 του ν. 2307/1995 - Α' 113 αντίστοιχα).

1.α. Δημοτολόγιο τηρείται σε κάθε Δήμο και Κοινότητα, στο οποίο καταχωρούνται, με αίτηση των ενδιαφερόμενων ή αυτεπάγγελτα, οι δημότες και των δύο φύλων, κατά οικογένεια, με ιδιαίτερο, για κάθε οικογένεια, αύξοντα αριθμό (οικογενειακή μερίδα) ...»

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων.

9. Κατά την ενώπιον του Τμήματος συζήτηση διαμορφώθηκαν δυο γνώμες σε σχέση με την έννοια και το περιεχόμενο των διατάξεων, που καλείται να εφαρμόσει η ερωτώσα υπηρεσία στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της.

Κατά την πλειοψηφήσασα γνώμη, που απαρτίστηκε από τους Νομικούς Συμβούλους του Κράτους Ασημίνα Ροδοκάλη, Διονύσιο Χειμώνα, Χαράλαμπο Μπρισκόλα, Νικόλαο Καραγιώργη, Αντώνιο Παπαγεωργίου και Παναγιώτη Πανάγο (ψήφοι έξι), από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σε αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος από την ερωτώσα Υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα :

10. Η ασφαλισμένη Π.Π., για την οποία τίθεται το παρόν ερώτημα, προκειμένου να συνταξιοδοτηθεί, υπέβαλε αίτημα στο Ζ' τοπικό Υποκατάστημα Μισθωτών Αττικής e-ΕΦΚΑ (πρώην Τοπικό Υποκατάστημα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Νέου Κόσμου) για αναγνώριση πλασματικού χρόνου των δύο τέκνων της, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 39 του ν. 3996/2011 (ήτοι 900 ημερών ασφάλισης συνολικά). Το πρώτο κατά σειρά τέκνο που είχε αυτή αποκτήσει με τον σύζυγό της Π.Π., υιοθετήθηκε σε ηλικία 28 ετών από την αδελφή της Α.Π., υιοθεσία η οποία, σύμφωνα με την ίδια, έγινε, διότι η χήρα αδελφή της έχει μία κόρη 32 ετών με βαριά νοητική υστέρηση, η οποία πιστοποιήθηκε με 90% αναπηρία από τα ΚΕΠΑ και δεν υπάρχουν (πλην του υιοθετηθέντος ανιψιού της) άλλοι πλησιέστεροι συγγενείς να τις φροντίζουν και τις δύο. Η αδελφή της που υιοθέτησε το τέκνο της αιτούσας ασφαλισμένης, είναι ήδη συνταξιούχος του τ. ΟΑΕΕ λόγω θανάτου του συζύγου της και δήλωσε υπεύθυνα προς το αρμόδιο ως άνω Υποκατάστημα του e-ΕΦΚΑ, ότι δεν ζήτησε ούτε πρόκειται να ζητήσει η ίδια αναγνώριση πλασματικού χρόνου για συνταξιοδοτικούς λόγους. Στο από 10-02-2016 πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης του Δήμου Σαμοθράκης του Νομού Έβρου που

προσκόμισε η ασφαλισμένη, ενώ αναφέρεται το δεύτερο κατά σειρά τέκνο της (Π.Π.), ωστόσο δεν αναφέρεται το πρώτο τέκνο της (Ν.Π.) στην οικογενειακή της μερίδα, αλλά υπάρχει καταχωρημένη σε αυτή η υποσημείωση ότι «Οι παραπάνω (εννοεί τους φυσικούς γονείς, δηλαδή αυτή και τον σύζυγό της) απέκτησαν επίσης στις 29/12/1978 και άλλο τέκνο τον Π.-Π.Ν.(στο επώνυμο του, έχει προστεθεί και το επώνυμο των θετών γονέων του) γεννημένο στην Αλεξανδρούπολη ... ο οποίος διαγράφηκε ... λόγω υιοθεσίας». Ομοίως, στο από 23-02-2016 αντίγραφο από το πρωτότυπο της ληξιαρχικής πράξης γεννήσεως του πρώτου τέκνου της Ν.Π.-Π., έχουν καταχωρηθεί από την Ληξίαρχο Αλεξανδρούπολης, δύο πράξεις υιοθεσίας τούτου, δυνάμει τελεσιδίκων δικαστικών αποφάσεων του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αλεξανδρούπολης και μία διορθωτική του επωνύμου του ήτοι: α) η από 13-12-2005 πράξη στην οποία αναφέρεται η υιοθεσία του εν λόγω τέκνου από την αδελφή της ασφαλισμένης Α.Π., β) η από 28-07-2006 πράξη στην οποία αναφέρεται αφενός η υιοθεσία του ίδιου τέκνου και από τον Β.Π. εν ζωή τότε σύζυγο της Α.Π. και αφετέρου η δήλωση του υιοθετηθέντος ότι θα φέρει εφεξής και το επώνυμο των θετών γονέων του και θα ονομάζεται Ν.Π.-Π. και γ) η διόρθωση του εσφαλμένως καταχωρηθέντος επωνύμου του υιοθετηθέντος. Τελικώς, με την υπ' αριθμ. Ε/Π/57/2016 απόφαση της Διευθύντριας του Υποκαταστήματος αυτού, το αίτημα της ασφαλισμένης έγινε μερικά δεκτό μόνο για το ένα από τα δύο τέκνα της (το δεύτερο κατά σειρά), δηλαδή για 300 ημέρες, ενώ δεν εγκρίθηκε η αναγνώριση των υπολοίπων 600 ημερών για το άλλο (το πρώτο) τέκνο της, λόγω διαγραφής του από την οικογενειακή της μερίδα, μετά την υιοθεσία του στην ηλικία των 28 ετών από την αδελφή της, για κοινωνικούς λόγους. Η απόφαση αυτή στηρίχθηκε αφενός στα προσκομισθέντα ως άνω έγγραφα στοιχεία (πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης και ληξιαρχική πράξη γέννησης) και αφετέρου στην ερμηνεία που είχε δοθεί στη διάταξη του άρθρου 39 του ν. 3996/2011 με τις εγκυκλίους 77/2011 και 40/2012, στις οποίες αναφέρεται ότι θεσπίζεται με την εν λόγω διάταξη δυνατότητα αναγνώρισης του πλασματικού χρόνου των παιδιών, συγχρόνως και από τους δύο γονείς ασφαλισμένους σε φορείς Κύριας Ασφάλισης, υπό τις ίδιες ακριβώς προϋποθέσεις και ανεξαρτήτως του χρόνου γέννησης ή υιοθεσίας των παιδιών, καθώς και με την Φ. 11221/2260/163/05-03-2012 ερμηνευτική εγκύκλιο της ΓΓΚΑ, στην οποία διευκρινίζεται ότι, το

δικαίωμα αναγνώρισης υφίσταται μόνο για τα εν ζωή (άρα μόνο για τα υφιστάμενα) παιδιά της/του ασφαλισμένης/ου που θα συνταξιοδοτηθεί από 01-01-2011 με τις νέες αυξημένες προϋποθέσεις του άρθρου 10 του ν. 3863/2010 και δεν είναι δυνατό να έχει εφαρμογή στην περίπτωση παιδιών μη ζώντων (μη υφισταμένων) κατά την ημερομηνία υποβολής της σχετικής αίτησης για αναγνώριση. Ως εκ τούτου, η ανωτέρω ασφαλισμένη απώλεσε το δικαίωμα αναγνώρισης πλασματικού χρόνου για το τέκνο της που υιοθετήθηκε, καθώς με την υιοθεσία του απέκτησε το δικαίωμα τούτο η θετή μητέρα.

11. Όπως προκύπτει από τις προεκτεθείσες διατάξεις του ν. 344/1976, η αστική κατάσταση του φυσικού προσώπου βεβαιώνεται με βάση τις ληξιαρχικές πράξεις (άρθρο 8 παρ. 1) που συντάσσονται με βάση δήλωση των υποχρεούμενων προσώπων (άρθρο 8 παρ. 4) και καταχωρίζονται στα οικεία δημόσια ληξιαρχικά βιβλία που τηρούνται σε κάθε ληξιαρχείο (άρθρο 4 περ. α' και β') από τα οποία εκδίδονται αντίγραφα, αποσπάσματα και πιστοποιητικά των σχετικών σε αυτά εγγραφών (άρθρο 4 περ. δ'). Μεταξύ των βιβλίων αυτών είναι και το βιβλίο γεννήσεων όπου καταχωρίζεται η βεβαίωση γεννήσεως φυσικού προσώπου (άρθρο 8). Ο νόμος καθορίζει το αναγκαίο περιεχόμενο εκάστης κατηγορίας ληξιαρχικών πράξεων, ενώ, τυχόν μεταβολές που επέρχονται στην κατάσταση του φυσικού προσώπου, μετά τη σύνταξη των αρχικών ληξιαρχικών πράξεων (λ.χ. γεννήσεως), μεταξύ άλλων, και λόγω υιοθεσίας τέκνου, μεταβολής ονόματος, επωνύμου κλπ., καταχωρίζονται και αυτές, με βάση την δήλωση του υποχρεούμενου προς τούτο προσώπου του οποίου μεταβλήθηκε η αστική κατάσταση ή που προκάλεσε την μεταβολή (Μον. Πρωτ. Ζακύνθου 66/2001) εντός μηνός από τότε που έλαβαν χώρα τα γεγονότα αυτά, με την προσκόμιση της σχετικής διοικητικής πράξης ή πιστοποιητικού περί αμετακλήτου της σχετικής δικαστικής απόφασης (άρθρο 14 παρ. 1 και 3). Τέλος, κατά το άρθρο 12 παρ. 1 περ. α' και β' του ως άνω νόμου (344/1976), η ληξιαρχική πράξη που καταρτίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού, είναι δημόσιο έγγραφο κατά την έννοια του άρθρου 438 Κ.Πολ.Δ. και αποδεικνύει τα γεγονότα των οποίων ο ληξιαρχος δηλώνει ότι αντιλήφθηκε δια των αισθήσεών του και τα οποία αποτελούν πλήρη απόδειξη για όλους, συγχωρούμενης μόνο της προσβολής τους για πλαστότητα. Ως προς τα λοιπά στοιχεία για τα οποία ο ληξιαρχος βεβαιώνει

ότι προέρχονται από δηλώσεις εμφανισθέντων σ' αυτόν και των οποίων δεν μπορεί να ελέγχει την ειλικρίνεια, ιδρύεται νόμιμο μαχητό τεκμήριο, αφού επιτρέπεται σ' αυτόν που ισχυρίζεται το αντίθετο του συμπεράσματος που συνάγει ο νόμος από αυτήν, να αποδείξει το αντίθετο γεγονός και άρα να αποδείξει το κατ' ουσίαν αβάσιμο της δήλωσης που έγινε στον ληξιαρχο (Γνωμ. ΝΣΚ 261/2010, Εφ. Λαρ. 71/1993 Αρμ. 1993.995, Α.Π. 78/1980 ΝοΒ 28.1433, Εφ. Αθ. 10105/1982 ΝοΒ 31.825, Εφ. Αθ. 5768/1982 Ελ. Δ/νη 23.605). Τα ανωτέρω ισχύουν και για τις διορθώσεις των ληξιαρχικών πράξεων στις οποίες υποχρεούται κατά νόμο (άρθρο 14 του ν. 344/1976) να προβαίνει ο ληξιαρχος επί υιοθεσίας είτε ανηλικού είτε ενηλικού τέκνου (Πολ. Πρωτ. Θεσ. 1478/2017) σε ήδη συνταχθείσες (κατ' άρθρο 4 στοιχ. β' του ίδιου νόμου) απ' αυτόν ληξιαρχικές πράξεις, με σκοπό μετά τις μεταβολές, προσθήκες και διαγραφές αυτές, να καταστούν οι εν λόγω πράξεις σύμφωνες με την αλήθεια (Γνωμ. ΝΣΚ 261/2010),

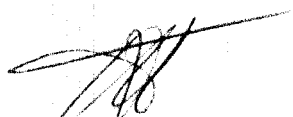
Συνεπώς, από το όλο πλέγμα των προπαρατεθεισών διατάξεων, σαφώς συνάγεται η διαφοροποίηση σε κυρίαρχα σημεία της αστικής κατάστασης του υιοθετηθέντος μετά την συντέλεση της υιοθεσίας, η οποία επιβάλλεται να καταχωρισθεί στα οικεία δημόσια ληξιαρχικά βιβλία που τηρούνται σε κάθε ληξιαρχείο (Γνωμ. ΝΣΚ 86/2003).

Στη κρίσιμη δε περίπτωση, και σύμφωνα με τα όσα προεκτέθηκαν, από τις τρεις υποσημειώσεις που έχουν καταχωρηθεί μετά από σχετικές δηλώσεις του υιοθετηθέντος τέκνου Ν.Π.-Π., στην αρχική ληξιαρχική πράξη γέννησής του, αναφορικά: α) με την υιοθεσία του από την αδελφή (Α.Π.) της φυσικής (βιολογικής) μητέρας του, καθώς και από το σύζυγο αυτής (Β.Π.) κατόπιν προσκόμισης εκ μέρους του των σχετικών με τις εν λόγω υιοθεσίες αμετακλήτων δικαστικών αποφάσεων και β) με την αλλαγή στο ορθό του επωνύμου του, και την προσθήκη σε αυτό και του επωνύμου των θετών γονέων του, παράχθηκε νόμιμο μαχητό τεκμήριο ότι είναι αληθή τα βεβαιούμενα στην πράξη αυτή τρία γεγονότα.

12. Περαιτέρω και σύμφωνα με τις προπαρατεθείσες διατάξεις του π.δ. 497/1991, τα δημοτολόγια είναι δημόσια βιβλία, εμπιστευτικού χαρακτήρα, που τηρούνται σε κάθε δήμο ή κοινότητα, στα οποία καταχωρούνται, με αίτηση των ενδιαφερομένων ή αυτεπάγγελα, όλοι οι δημότες και των δύο

φύλων κάθε δήμου ή κοινότητας, κατά οικογένεια και με ιδιαίτερο για κάθε οικογένεια αύξοντα αριθμό, δηλαδή σε οικογενειακή μερίδα (άρθρο 1 παρ. 1 και 18 του ν. 3463/2006). Στα δημοτολόγια αναγράφονται ο αριθμός της οικογενειακής μερίδας, ο αύξων αριθμός εγγραφής κάθε μέλους στην οικογενειακή μερίδα, η χρονολογία εγγραφής, το επώνυμο, το κύριο όνομα, το όνομα του πατέρα, το όνομα της μητέρας, η χρονολογία και ο τόπος γέννησης, η κατοικία, το θρήσκευμα, ο τρόπος και η χρονολογία κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας και της ιδιότητας του δημότη, το έτος και ο τρόπος εγγραφής στα μητρώα αρρένων, η χρονολογία διαγραφής και η αιτιολογία αυτής, ο αριθμός μητρώου κοινωνικής ασφάλισης (ΑΜΚΑ) και κάθε άλλο σχετικό προσδιοριστικό της ταυτότητας του δημότη στοιχείο που προβλέπει ο τύπος των φύλλων του δημοτολογίου (άρθρο 2). Κάθε δε εγγραφή, διαγραφή, μεταφορά από τη μιά σε άλλη οικογενειακή μερίδα, προσθήκη ελλειπόντων στοιχείων, διόρθωση εσφαλμένων στοιχείων καθώς και κάθε άλλη μεταβολή στο δημοτολόγιο διενεργείται, εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, είτε αυτεπαγγέλτως, βάσει επισήμων στοιχείων που υπάρχουν στο δήμο ή την κοινότητα, είτε κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου, πάντοτε με πράξη του δημάρχου ή του προέδρου της κοινότητας, η οποία, προσυπογραφομένη αρμοδίως, είναι αμέσως εκτελεστή (άρθρο 6), και αποδεικνύει, εκτός από την ιδιότητα του δημότη του δήμου ή της κοινότητας, και την προσωπική και οικογενειακή κατάσταση αυτού (άρθρο 9) από την οποία είναι δυνατόν να απορρέουν έννομες συνέπειες έναντι πάντων (Γνωμ. ΝΣΚ 261/2010, ΣΤΕ 2874/1998).

Υπό τα ως άνω δεδομένα, το αρμόδιο Υποκατάστημα του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ ορθώς έλαβε υπόψη του την δεσμευτική γι' αυτό, κατά τα άνω, μεταβολή στην οικογενειακή κατάσταση της ασφαλισμένης, η οποία προέκυπτε από το 10-02-2016 πιστοποιητικό του Δήμου Σαμοθράκης του Νομού Έβρου που προσκόμισε αυτή, ως απαραίτητο (και επιβαλλόμενο από την υπ' αριθμ. 77/2011 εγκύκλιο του Ιδρύματος) δικαιολογητικό για την απόδειξη του αριθμού των μελών της οικογένειάς της, στο οποίο (πιστοποιητικό) αναγραφόταν ότι, το υιοθετηθέν από την αδελφή της 1^ο τέκνο της Π.-Π.Ν. είχε διαγραφεί λόγω υιοθεσίας του από την οικογενειακή της μερίδα, και ακολούθως, ορθώς απέρριψε εν μέρει, το σχετικό αίτημα της ασφαλισμένης για αναγνώριση του αιτηθέντος υπ' αυτής χρόνου ασφάλισης, καθόσον, όπως διεξοδικά θα

αναλυθεί αμέσως παρακάτω, στα πλαίσια υιοθεσίας ενηλίκου τέκνου, με βάση τις διατάξεις των άρθρων 1579 επ. ΑΚ, από συγγενή εξ αίματος μέχρι και τον 4^ο βαθμό (και εν προκειμένω από την αδελφή της βιολογικής του μητέρας) το ενήλικο αυτό τέκνο διαγράφεται από την μερίδα του βιολογικού του γονέα και τούτο ανεξαρτήτως του εάν θα αποκτήσει την δημοτικότητα του θετού γονέα ή θα εγγραφεί σε δική του μερίδα μόνο του (ως ενήλικο).

13. Με τις διατάξεις του άρθρου 39 παρ. 1 του ν. 3996/2011, που αντικατέστησε την παράγραφο 7 του άρθρου 4 του ν. 3029/2002, όπως είχε αντικατασταθεί με την παράγραφο 1 του άρθρου 141 του ν. 3655/2008, στους ασφαλισμένους των φορέων κύριας και επικουρικής ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, πλην πρώην ΟΓΑ, καθώς και του πρώην ΝΑΤ, οι οποίοι θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με τις προϋποθέσεις (χρονικές και ηλικιακές) που διαμορφώνονται και ισχύουν από 1-1-2011 και εφεξής, με βάση τις προσαυξημένες προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 10 του ν. 3863/2010, παρασχέθηκε η δυνατότητα αναγνώρισης πλασματικού χρόνου παιδιών, συγχρόνως και από τους δύο, ασφαλισμένους στους ανωτέρω φορείς, γονείς, υπό τις ίδιες ακριβώς προϋποθέσεις και ανεξαρτήτως του χρόνου γέννησης ή υιοθεσίας (βλ. τις υπ' αριθμ. 40/2012 και 77/2011 εγκυκλίους του τ. ΙΚΑ – ΕΤΑΜ) των παιδιών. Ο συνολικός χρόνος που είναι δυνατόν να αναγνωρισθεί με την διάταξη αυτή ανέρχεται στα πέντε (5) έτη ή 1500 ημέρες κατ' ανώτατο όριο και αντιστοιχεί σε 1 έτος ή 300 ημέρες ασφάλισης για το πρώτο παιδί και σε 2 έτη ή 600 ημέρες ασφάλισης για κάθε επόμενο παιδί και μέχρι το τρίτο.

Η αναγνώριση του εν λόγω χρόνου γίνεται υπό την προϋπόθεση ότι οι ανωτέρω ασφαλισμένοι έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον 3.600 ημέρες ή 12 έτη πραγματικής ή προαιρετικής ασφάλισης, κατόπιν αίτησης των ενδιαφερομένων και με την καταβολή εφάπαξ ή κάθε μήνα ποσού εξαγοράς, και ο χρόνος αυτός που αναγνωρίζεται λαμβάνεται υπόψη τόσο για την θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος (λόγω γήρατος, όχι όμως και λόγω αναπηρίας ή θανάτου), όσο και για την προσαύξηση του ποσού της σύνταξης, με ορισμένες, ρητώς προβλεπόμενες στο δ' εδάφιο της διάταξης αυτής, εξαιρέσεις.

Σημειωτέον δε, ότι με τη διάταξη του άρθρου 34 παρ. 1 περ. γ' του ν. 4387/2016, όπως αυτή ίσχυε πριν την αντικατάστασή της με το άρθρο 30

του ν. 4670/2020, ορίσθηκε ότι, χρόνος ασφάλισης στον Ε.Φ.Κ.Α. (ήδη ε-Ε.Φ.Κ.Α.) για τους ασφαλισμένους του ιδιωτικού τομέα, θεωρείται, μεταξύ άλλων χρόνων, και ο πλασματικός χρόνος ασφάλισης του άρθρου 39 του ν. 3996/2011, ενώ με την διάταξη του δευτέρου εδαφίου της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 34 του ν. 4387/2016, ορίσθηκε ότι αναγνωρίσεις χρόνων, οι οποίες δεν έχουν ολοκληρωθεί με την πλήρη εξόφληση του ποσού της εξαγοράς, συνεχίζονται στον Ε.Φ.Κ.Α. μέχρι την ολοκλήρωσή τους, βάσει των διατάξεων που ισχύουν κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού.

Τέλος, και μετά την αντικατάσταση, με το άρθρο 30 του ν. 4670/2020, του άρθρου 34 παρ. 1 περ. γ' του ν. 4387/2016, εξακολούθησε να θεωρείται από την 1-1-2020, ως χρόνος ασφάλισης στον ε-Ε.Φ.Κ.Α. για τους ίδιους ασφαλισμένους (του ιδιωτικού τομέα), μεταξύ άλλων χρόνων, και ο πλασματικός χρόνος ασφάλισης του άρθρου 39 του ν. 3996/2011, ενώ και πάλι, με το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του ίδιου άρθρου, ορίσθηκε ότι, αναγνωρίσεις χρόνων, οι οποίες δεν έχουν ολοκληρωθεί με την πλήρη εξόφληση του ποσού της εξαγοράς, συνεχίζονται στον Ε.Φ.Κ.Α. μέχρι την ολοκλήρωσή τους, βάσει των διατάξεων που ισχύουν κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού.

14. Κατά την γνώμη της πλειοψηφίας από την γραμματική διατύπωση της ανωτέρω διάταξης του άρθρου 39 παρ. 1 του ν. 3996/2011, η οποία φέρει τον τίτλο «Πλασματικός χρόνος παιδιών», σαφώς προκύπτει ότι η μόνη προϋπόθεση που τίθεται από αυτή για την αναγνώριση του διεπόμενου από τις ρυθμίσεις της πλασματικού χρόνου, είναι το να έχει αποκτήσει ο ασφαλισμένος παιδιά (φυσικά ή υιοθετηθέντα), ανεξαρτήτως ηλικίας, κατά τον χρόνο υποβολής του σχετικού αιτήματος.¹¹ Η απεξάρτηση από τον χρόνο γέννησης των παιδιών, προκύπτει ευθέως και από την αντιδιαστολή της διάταξης αυτής, με την διάταξη του προϊσχύσαντος άρθρου 141 του ν. 3655/2008, που έθετε ως προϋπόθεση την απόκτηση των παιδιών από 1-1-2000 και εφεξής (ad hoc Διοικ. Πρωτ. Αθ. 10344/2019, που δέχθηκε ότι με το άρθρο 40 του ν. 3996/2011 δεν εισάγεται κανένας περιορισμός ως προς τον χρόνο γέννησης). Εξάλλου, και με το δεδομένο ότι ο νομοθέτης της διάταξης

¹¹ Με την υπ' αριθμ. 87/2014 Γνωμ. ΝΣΚ έχει γίνει δεκτό ότι ο αναγνωριστέος αυτός χρόνος είναι πλασματικός χρόνος γέννησης «παιδιών» και για την εξαγορά του δεν ισχύει καμία αποκλειστική προθεσμία και οι ασφαλισμένοι της κατηγορίας αυτής μπορούν να την κάνουν οποτεδήποτε.

αυτής δεν περιορίζεται στα ανήλικα παιδιά, τα οποία, κατά το στάδιο της ανηλικότητάς τους δημιουργούν αυξημένες ανάγκες για την ανατροφή τους στους γονείς τους,¹² δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι σκοπός της διάταξης αυτής είναι να μπορέσουν, σε λογική ηλικία, οι γονείς τούτων να συνταξιοδοτούνται, προκειμένου να αφοσιώνονται στην ανατροφή των ανηλικών αυτών παιδιών τους και ότι, επομένως, το δικαίωμα της αναγνώρισης συναρτάται με την ανηλικότητα των παιδιών αυτών και περιορίζεται μόνο στον δεσμό που υφίσταται κατά τον χρόνο της ανατροφής τους. Αντιθέτως ο σκοπός της διάταξης αυτής ταυτίζεται με την γενικότερη αντίληψη του κοινωνικοασφαλιστικού νομοθέτη, ο οποίος, με πλείστες όσες διατάξεις, επιβραβεύει απλά και μόνο την ύπαρξη παιδιών σε μια οικογένεια, είτε αυτά είναι ανήλικα είτε ενήλικα, παρέχοντας στους γονείς τους διάφορα ευεργετήματα, όπως το προκείμενο. Άλλωστε, όπου ο νομοθέτης αυτός ηθέλησε να συσχετίσει ένα παρεχόμενο κοινωνικοασφαλιστικό δικαίωμα, με το χρονικό διάστημα της ανατροφής του (ανήλικου εννοείται) παιδιού, το ανέφερε ρητά στη διάταξη που το θέσπιζε, όπως λ.χ. το έπραξε με την διάταξη του άρθρου 6 του ν. 1483/1984 (που ίσχυσε μέχρι την κατάργησή της με το άρθρο 54 παρ. 1 του ν. 4075/2012), με την οποία παρέχόταν η δυνατότητα στον εργαζόμενο γονέα που ελάμβανε γονική άδεια ανατροφής, να έχει πλήρη ασφαλιστική κάλυψη από τον ασφαλιστικό του φορέα, με καταβολή του πλήρους ποσού εργατικής και εργοδοτικής εισφοράς που αντιστοιχούσε στο διάστημα αυτό. Σημειωτέον δε ότι, και στον Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 169/2007 – Α' 210) και ειδικότερα στις παραγράφους 6 και 15 του άρθρου 11 του προεδρικού διατάγματος αυτού, όπως ισχύουν, αναφέρονται διακριτώς, τόσο οι πλασματικοί χρόνοι που αναγνωρίζονται στους δημοσίους υπαλλήλους – λειτουργούς και τους εξομοιούμενους με αυτούς, ως συνδεδεμένοι με τον χρόνο ανατροφής των παιδιών (και είναι αυτοί που ανάγονται στην περίοδο

¹² Η ανατροφή αποτελεί επί μέρους περιεχόμενο της επιμέλειας (1518 ΑΚ) και της γονικής μέριμνας (1510 ΑΚ) γενικότερα, η οποία παύει με την ενηλικίωση του παιδιού (127, 1510, 1538 ΑΚ), έχει δε ως αντικείμενο τη μέριμνα και φροντίδα για τη σωματική συντήρηση και ανάπτυξη του παιδιού, την ικανοποίηση των υλικών αναγκών του, τη σωματική του ασφάλεια και υγεία, και περιλαμβάνει την κοινωνική, ηθική και θρησκευτική διαπαιδαγώγηση του ανήλικου, καθώς και στη διαμόρφωση του χαρακτήρα του (Πολ. Πρωτ. Καβ. 177/2005, Αρμ. 2005.1745, ΕρμΑΚ Γεωργιάδη – Σταθόπουλου, Τόμος VIII, έκδ. 1993, υπ' άρθρο 1518 ΑΚ, σελ. 180), ενώ συντελεί στην καλλιέργεια του ήθους και της κοινωνικής εν γένει συμπεριφοράς αυτού (Εφετ. Θεσ. 1725/2003, Αρμ. 2003, 1772, Ν. Τριάντος, ΕρμΑΚ, έκδ. 2015, υπό το άρθρο 1518 ΑΚ, σελ. 1998).

κατά την οποία έχει παρασχεθεί στον δημόσιο λειτουργό - υπάλληλο γονική άδεια μετά ή άνευ αποδοχών για την ανατροφή των παιδιών του), όσο και οι πλασματικοί χρόνοι που αναγνωρίζονται χωρίς να συναρτώνται με την ανατροφή, αλλ' απλώς με το γεγονός της απόκτησης παιδιών (φυσικών ή υιοθετηθέντων) από τον υπάλληλο (βλ. και εγκύκλιο με αριθμ. πρωτ. 137/0092/26-01-2011). Λαμβάνοντας επομένως υπόψη, τόσο την γραμματική διατύπωση των διατάξεων αυτών, οι οποίες πρέπει να ερμηνεύονται στενά ως κοινωνικοασφαλιστικές (Ολομ. ΣτΕ 1833/2021, ΣτΕ 7μ. 2227/2013, 3450/2003 και ΣτΕ 2033/1990, 1557/1990, 2589/1989, 4888/1988, 1507/1984, Γνωμ. Ολομ. ΝΣΚ 274/2015, 361/2008 και Τμ. ΝΣΚ 87/2018 και 310/2011), όσο και τα διαλαμβανόμενα στη σχετική αιτιολογική έκθεση του ν. 3996/2011, στην οποία ρητά αναφέρεται ότι: «Με το παρόν άρθρο προτείνεται η αντικατάσταση των ανωτέρω διατάξεων, με σκοπό την παροχή της σχετικής δυνατότητας αναγνώρισης του πλασματικού χρόνου των παιδιών και στους δύο γονείς, υπό τις ίδιες ακριβώς προϋποθέσεις, ασφαλισμένους σε φορείς τόσο κύριας όσο και επικουρικής ασφάλισης και ανεξαρτήτως του χρόνου γέννησης των παιδιών», θα πρέπει να γίνει δεκτό, κατά την πλειοψηφία αυτή γνώμη, ότι το ασφαλιστικό προνόμιο που θεσπίζουν οι διατάξεις του εν λόγω νόμου, παρέχεται αδιακρίτως σε βιολογικούς ή θετούς γονείς για κάθε φυσικό ή θετό παιδί τους, είτε αυτό είναι ενήλικο είτε ανήλικο (αφού η λέξη «παιδί» που χρησιμοποιείται στις διατάξεις αυτές από τον κοινωνικοασφαλιστικό νομοθέτη τους, σε συνδυασμό και με την φράση «ανεξαρτήτως του χρόνου γέννησης των παιδιών» που περιέχεται στην πιο πάνω αιτιολογική έκθεση, είναι σαφές ότι δεν αναφέρεται στην ηλικία του παιδιού, αλλά στην ιδιότητά του), και πάντως ουδόλως συνδέεται (το ως άνω προνόμιο) με την ανατροφή των παιδιών αυτών, αλλά απλά και μόνο με την απόκτηση τούτων κατά τον χρόνο υποβολής του σχετικού αιτήματος από τους ανωτέρω γονείς τους (βιολογικούς ή θετούς), γεγονός που συντελεί και στην ενίσχυση εν γένει του θεσμού της οικογένειας.

15. Ως υιοθεσία νοείται το σύμπλεγμα των νομικών πράξεων με τις οποίες δημιουργείται μεταξύ δύο προσώπων μια τεχνητή έννομη σχέση (νομικό πλάσμα) γονέα (πατέρα ή μητέρας) και τέκνου (υιού ή θυγατέρας). Αυτός που αποκτά τη θέση του γονέα ονομάζεται θετός γονέας και αυτός που αποκτά τη θέση του τέκνου καλείται θετό τέκνο, ενώ η οικογένεια ονομάζεται θετή.

Η υιοθεσία των ενηλίκων και ενόψει του ότι ο κανόνας είναι η υιοθεσία των ανηλίκων, μόνο κατ' εξαίρεση είναι επιτρεπτή (εδάφιο α' άρθρου 1542 ΑΚ) και υπό τις προϋποθέσεις των άρθρων 1579 επ. ΑΚ. Αρχικά, κατά τις διατάξεις των άρθρων 1568 επ. ΑΚ, όπως αυτές ίσχυαν πριν την έναρξη ισχύος (30-12-1996) του ν. 2447/1996, που επέφερε τροποποιήσεις στο δίκαιο της υιοθεσίας, επιτρεπόταν, υπό τις προϋποθέσεις που έθεταν οι διατάξεις αυτές του ΑΚ, η υιοθεσία ενηλίκων,¹³ μετά όμως την ισχύ του ανωτέρω νόμου, η εν λόγω υιοθεσία (ενηλίκων) περιοριζόταν μόνο στην περίπτωση της υιοθεσίας τέκνου του συζύγου του υιοθετούντος, ενώ τέλος, μετά την αντικατάσταση του άρθρου 1579 ΑΚ, με το άρθρο 25 παρ. 5 του ν. 2915/2001, η ισχύς του οποίου άρχισε από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (29-5-2001), επιτράπηκε η υιοθεσία ενηλίκων, μόνον όταν ο υιοθετούμενος είναι συγγενής εξ αίματος ή εξ αγχιστείας με αυτόν που υιοθετεί μέχρι και τον τέταρτο βαθμό (Ολομ. ΑΠ 9/2016, 17/2008, ΑΠ 818/2014).¹⁴ Έτσι, η υιοθεσία ενηλίκου είναι πλέον δυνατή, όταν ο υιοθετούμενος είναι αδελφός, εγγονός, ανιψιός ή πρώτος εξάδελφος είτε αυτού που υιοθετεί, είτε του συζύγου του, καθώς και φυσικό ή θετό τέκνο του συζύγου του υιοθετούντος. Μετά την υιοθεσία, η ήδη υφιστάμενη συγγενική σχέση αναδιατάσσεται σε συγγένεια πρώτου βαθμού. Αν πρόκειται για υιοθεσία εξ αίματος συγγενών, αλλάζει η γραμμή και ο βαθμός συγγένειας (π.χ. όταν ο θεός/θεία υιοθετεί τον ενήλικο ανιψιό του/της, η υφιστάμενη συγγένεια τρίτου βαθμού εκ πλαγίου που τους συνδέει, γίνεται ευθεία πρώτου βαθμού) ή μόνο ο βαθμός (π.χ. ο παππούς υιοθετεί τον εγγονό του και η συγγένεια δεύτερου βαθμού ευθείας γραμμής, μετατρέπεται σε πρώτου βαθμού πάλι ευθείας γραμμής), ενώ εάν πρόκειται

¹³ Γύρω από την υιοθεσία ενηλίκων, που επιτρεπόταν ελευθέρως μέχρι τη θεσμική παρέμβαση που εισήχθη με το ν. 2447/1996, ο οποίος την κατήργησε ως κανόνα και την διατήρησε ως εξαίρεση, μόνο στη περίπτωση τέκνου του συζύγου του υιοθετούντος, κάτι το οποίο άλλαξε στη συνέχεια, αφού επιτράπη (μετά την έναρξη ισχύος – από 29-5-2001 – του ν. 2915/2001, που τροποποίησε το άρθρο 1579 ΑΚ) η υιοθεσία ενηλίκων από συγγενείς τους μέχρι και τον τέταρτο βαθμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας αυτού που υιοθετεί, είχαν αναπτυχθεί πολλές αντίθετες απόψεις λόγω ακριβώς των καταχρήσεων που είχαν παρατηρηθεί κατά κόρον στον θεσμό, οι οποίες εντοπιζόνταν στην κάλυψη ως επί το πλείστον ιδιόρρυθμων ερωτικών σχέσεων, στην καταστρατήγηση διατάξεων περί απόκτησης από αλλοδαπούς άδειας παραμονής, αλλά και διατάξεων φορολογικών ή στρατολογικών νόμων (Θ. Παπαχρίστου, «Η υιοθεσία ενηλίκων, παθολογίες ενός θεσμού», Κριτ.Ε. 1997.191, του ίδιου «Εγχειρίδιο Οικογενειακού Δικαίου», σελ. 253 επ.)

¹⁴ Η διάταξη του άρθρου 1579 ΑΚ έχει νομολογιακά κριθεί (Ολομ. ΑΠ 9/2016) ότι δεν αντίκειται στην καθιερούμενη με το άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος αρχή της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας, ούτε προσβάλλει την κατοχυρούμενη από το άρθρο 21 παρ. 1 αυτού προστασία της οικογένειας, αλλ' ούτε και την υπερνομοθετικού χαρακτήρα διάταξη του άρθρου 8 της κυρωθείσας με το ν.δ. 53/1974 Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΔΑ), αφού αυτή δεν έχει την έννοια ότι εμποδίζει τον κοινό νομοθέτη από το να αλλάξει τις ρυθμίσεις για τους τρόπους σύστασης της οικογένειας.

για υιοθεσία ενηλίκου τέκνου του/της συζύγου αυτού που υιοθετεί, η υφιστάμενη εξ αγχιστείας συγγένεια 1ου βαθμού, μετατρέπεται σε συγγένεια πρώτου πάλι βαθμού, αλλά όχι πλέον εξ αγχιστείας, αλλά εξομοιούμενη με βιολογική (Θ. Παπαχρίστου "Οικογενειακό Δίκαιο", έκδ. 2014, σελ. 250, παρ. 3.2.4.).

Περαιτέρω, οι διατάξεις που ισχύουν για την υιοθεσία ανηλίκων, εφαρμόζονται αναλόγως και στην υιοθεσία ενηλίκων, εκτός αν υπάρχει ειδική ρύθμιση (1580 ΑΚ).

Ειδικώς δε και όσον αφορά στη διαδικασία της υιοθεσίας ενηλίκου, διαφορετική ρύθμιση καθιερώνει το άρθρο 1581 ΑΚ, κατά το οποίο απαιτείται η υποβολή στο Δικαστήριο κοινής αίτησης εκείνου που υιοθετεί και εκείνου που υιοθετείται και αν ο υιοθετούμενος είναι ανίκανος για δικαιοπραξία, την σχετική αίτηση την υποβάλλει γι' αυτόν, ο νόμιμος αντιπρόσωπός του. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται αναλογικά και ως προς την έναρξη των αποτελεσμάτων της υιοθεσίας ενηλίκων, οι ισχύουσες και στην υιοθεσία ανηλίκων διατάξεις του άρθρου 1560 ΑΚ, που ορίζουν ότι τα αποτελέσματα της δικαστικής απόφασης για την υιοθεσία αρχίζουν, αφότου αυτή γίνει τελεσιδική (ΣτΕ 1696/2005).

16. Τέλος και όσον αφορά τα αποτελέσματα της υιοθεσίας ενηλίκου, οι βασικότερες διατάξεις είναι εκείνες των άρθρων 1584 και 1585 ΑΚ, που ρυθμίζουν και τα της ένταξης του υιοθετούμενου στην οικογένεια του υιοθετούντος. Κατ' αρχήν, επισημαίνεται ότι τα άρθρα αυτά, δεν τροποποιήθηκαν αναλόγως, μετά την αντικατάσταση του άρθρου 1579 ΑΚ, με την παράγραφο 5 του άρθρου 25 του ν. 2915/2001, που επεξέτεινε την υιοθεσία ενηλίκου τέκνου σε όλους τους συγγενείς ως και τον τέταρτο βαθμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας του θετού γονέα, και επομένως η διατύπωσή τους απέδιδε το πνεύμα του ανωτέρω άρθρου (1579 ΑΚ), το οποίο, κατά την αρχική (και πάντως πριν την τροποποίησή του με το ν. 2915/2001) μορφή του, επέτρεπε μία και μοναδική περίπτωση υιοθεσίας, εκείνη της υιοθεσίας του ενηλίκου, από το σύζυγο του γονέα του (Παύλος Χρ. Φίλιος, "Οικογενειακό Δίκαιο", έκδ. 2011, σελ. 258, παρ. 97^Α). Συνεπώς κάτω απ' αυτό το πρίσμα θα πρέπει να γίνει και η ερμηνεία τους.

17. Σύμφωνα λοιπόν με το πρώτο εδάφιο του άρθρου 1584 ΑΚ, από την τέλεση της υιοθεσίας, δηλαδή από την τελεσιδικία της δικαστικής απόφασης

που την απαγγέλλει, το θετό τέκνο και οι κατιόντες του, που γεννήθηκαν όμως μετά την υιοθεσία, καθίστανται κοινοί κατιόντες και των δύο συζύγων. Αυτό σημαίνει ότι με την υιοθεσία ενός ενήλικου τέκνου, επέρχεται η μετάβαση του θετού αυτού τέκνου από ένα σύνολο (πλέγμα) οικογενειακών και λοιπών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που το συνδέει με την φυσική του οικογένεια, σε ένα άλλο αντίστοιχο που το συνδέει όμως πλέον με την θετή του οικογένεια.

18. Συνεπώς, η εν λόγω υιοθεσία δημιουργεί τεχνητό γονικό δεσμό ανάμεσα στον θετό γονέα και το θετό ενήλικο τέκνο,¹⁵ ο οποίος διαπλάθεται κατά το πρότυπο της φυσικής γονικής σχέσης, με ορισμένες μικρές αποκλίσεις που αφορούν, τόσο στην έκταση της συγγένειας που δημιουργείται, όσο και τα αποτελέσματά της και διαφοροποιούν, κατά ένα μέρος, τη σχέση της υιοθεσίας από την φυσική γονική σχέση.

19. Και είναι μιν αληθές, ότι στο δεύτερο εδάφιο της διάταξης του άρθρου 1584 ΑΚ, ρητά ορίζεται ότι ο δεσμός του θετού τέκνου με τον άλλο φυσικό γονέα του και τους συγγενείς του, διατηρείται αμετάβλητος.

20. Κατά την γνώμη όμως της ανωτέρω πλειοψηφίας, αυτή η αναφορά δεν υπονοεί τον γονικό δεσμό, από τον οποίο παράγονται δικαιώματα και υποχρεώσεις (αφού το εδάφιο αυτό δεν έχει την ίδια διατύπωση με την καταργηθείσα, κατά τα άνω, με το ν. 2447/1996, παλαιά διάταξη του μέχρι τότε ισχύοντος άρθρου 1583 ΑΚ, σύμφωνα με την οποία *«τα εκ της συγγενείας δικαιώματα και αι υποχρεώσεις μεταξύ του θετού τέκνου και της φυσικής αυτού οικογενείας, ενόσω εν τω νόμω δεν ορίζεται άλλως, παραμένουσιν αμετάβλητα»*), αλλά τον βιολογικό και ηθικό δεσμό μεταξύ του υιοθετούμενου και του άλλου φυσικού γονέα του και των συγγενών του, ως προς το είδος, τη γραμμή και τον βαθμό συγγένειας, ο οποίος, μετά την τέλεση της υιοθεσίας του ενήλικου, παραμένει αμετάβλητος (Μον. Πρωτ. Ρόδου 245/2015, Γνωμ. ΝΣΚ 488/2012, Πολ. Πρωτ. Αθ. 1343/2004, Ι. Σ. Σπυριδάκης, *“Οικογενειακό Δίκαιο”*, Γ΄ έκδ. 2020, σελ. 633, Δασκαρόλης, *“Πρόσφατοι επεμβάσεις εις το δίκαιον της υιοθεσίας”*, Αρμ. 2002, 1269 (1273), Ε. Κουνουγέρη – Μανωλεδάκη, *“Οικογενειακό Δίκαιο”*, Τόμ. ΙΙ. Β΄ έκδ. 1998,

¹⁵ Δημιουργεί επίσης και τεχνητή συγγένεια του πρώτου με τους κατιόντες του τελευταίου, οι οποίοι όμως γεννιούνται μετά την υιοθεσία (ΑΚ 1584 εδάφιο α΄), ενώ δεν παράγει καμία σχέση συγγένειας μεταξύ του θετού τέκνου και των συγγενών εκείνου που υιοθέτησε (ΑΚ 1585).

σελ. 362). Ο δεσμός όμως αυτός, του υιοθετούμενου με την φυσική του οικογένεια, που προβλέφθηκε, στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 1584 ΑΚ, η διατήρησή του, προφανώς για να εξακολουθούν να ισχύουν τα κωλύματα γάμου (των άρθρων 1356 και 1357 ΑΚ) του υιοθετηθέντος τέκνου με τα πρόσωπα της φυσικής (βιολογικής) του οικογένειας, δεν σημαίνει ότι το τέκνο που υιοθετήθηκε και το οποίο έχει, κατά τα ανωτέρω, καταστεί πλέον κοινό τέκνο των θετών γονέων του (ΣΤΕ 1696/2005), δηλαδή τέκνο γεννημένο σε γάμο (1463 ΑΚ) και ως εκ τούτου έχει νομικώς ενσωματωθεί στην θετή (τεχνητή) του οικογένεια, με αναδιάταξη της συγγένειας που το συνδέει με τους θετούς γονείς του σε εξομοιούμενη με βιολογική, συγγένεια πρώτου βαθμού, εξακολουθεί να αποτελεί και τέκνο (κατά τη νομική του όρου έννοια) της φυσικής του οικογένειας, δηλαδή να έχει ιδιότητα η οποία παράγει εκατέρωθεν αντίστοιχα δικαιώματα και υποχρεώσεις¹⁶ (πρβλ. ΕρμΑΚ Γεωργιάδη-Σταθόπουλου, Τόμ. VIII, έκδ. 1993, σελ. 391 και 397, που δέχεται, καθ' ερμηνεία μάλιστα και του παλαιού - προ της τροποποίησής του με το ν. 2747/1996 - άρθρου 1583 ΑΚ, το οποίο είχε, κατά τα προεκτεθέντα, τελείως διαφορετική, σε σχέση με το ισχύον σήμερα εδάφιο δεύτερο του άρθρου 1584 ΑΚ, διατύπωση, αφού δεν όριζε απλά ότι διατηρείται αμετάβλητος ο «δεσμός» του θετού τέκνου με την φυσική του οικογένεια, αλλά ότι διατηρούνται αμετάβλητα όλα τα «εκ της συγγένειας δικαιώματα και υποχρεώσεις» μεταξύ αυτού - θετού τέκνου - και της εν λόγω φυσικής οικογένειάς του, φρασεολογία της οποίας σκοπίμως δεν κάνει χρήση και η νέα

¹⁶ Η Γνωμ. ΝΣΚ 488/2012, μπορεί να δέχθηκε ότι, επί υιοθεσίας τεσσάρων ενηλίκων τέκνων, ο υιοθετήσας γονέας δεν αποκτά την πολυτεχνική ιδιότητα, καθόσον, στη περίπτωση αυτή, δεν διακόπτονται οι δεσμοί του υιοθετούμενου με τον φυσικό γονέα του, ωστόσο όμως η ερμηνεία που δόθηκε, με την γνωμοδότηση αυτή, στη διάταξη του δεύτερου εδαφίου του άρθρου 1584 ΑΚ, είναι αρρήκτως συνδεδεμένη με τον σκοπό που εξυπηρετούν οι ερμηνευθείσες από αυτή διατάξεις περί χορήγησης στους πολύτεκνους, πολυτεχνικού επιδόματος (οικονομική συνδρομή οικογένειας για αντιμετώπιση του προβλήματος υπογεννητικότητας της Χώρας μας). Στο ίδιο πνεύμα κινείται και η Γνωμ. ΝΣΚ 181/2018, η οποία, αν και δέχεται, καθ' αρχήν, καθ' ερμηνεία του άρθρου 1584 εδάφιο β' ΑΚ, ότι παραμένει αμετάβλητος ο «βιολογικός και ηθικός δεσμός μεταξύ υιοθετηθέντος και του άλλου φυσικού γονέα του και των συγγενών του, ως προς το είδος, τη γραμμή και το βαθμό της συγγένειας», η οποία συγγένεια αποτελεί τη βάση για το δικαίωμα διατροφής, αλλά και για το κληρονομικό δικαίωμα μεταξύ ενηλίκου θετού τέκνου και των φυσικών γονέων και συγγενών του, ωστόσο, στη συνέχεια, η γνωμοδότηση αυτή, δέχεται ότι η λέξη «δεσμός» σημαίνει και πλήρη διατήρηση κάθε άλλου δυναμένου να παραχθεί από οποιαδήποτε έννομη σχέση δικαιώματος και υποχρεώσεως μεταξύ των δύο ως άνω μερών, γεγονός που έχει ως συνέπεια τη χορήγηση του επίμαχου βοηθήματος οικογενειακής ή επαγγελματικής αυτοτέλειας, στο φυσικό παιδί ενός μετόχου του Μετοχικού Ταμείου Αεροπορίας. Όμως η Γνωμοδότηση αυτή δεν εξηγεί επαρκώς για ποιο λόγο ο νομοθέτης της διάταξης του άρθρου 1584 εδάφιο β' ΑΚ, αναφέρεται σε διατήρηση του «δεσμού» μεταξύ φυσικού γονέα και θετού τέκνου και όχι σε διατήρηση όλων των «εκ της συγγένειας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων» μεταξύ τούτων, έννοια η οποία είναι κατά πολύ ευρύτερη του «δεσμού» και στην οποία και μόνο θα μπορούσε, κατά τα διεξοδικώς πιο πάνω αναλυόμενα, να επιστηριχθεί η χορήγηση του ως άνω βοηθήματος.

διάταξη του άρθρου 1584 ΑΚ, ακριβώς για να τονισθεί η διαφορά μεταξύ απλού "δεσμού" και "δικαιωμάτων και υποχρεώσεων" που παράγονται από την συγγένεια, ότι, ακόμη και στην περίπτωση αυτή, το θετό τέκνο αποτελεί πλέον, μετά την υιοθεσία του, μέλος του οίκου των θετών και όχι των φυσικών του γονέων).

21. Σε κάθε δε περίπτωση, κατά την πλειοψηψήσασα ως άνω γνώμη, παρά την ιδιορρυθμία που παρατηρείται στην υιοθεσία του ενηλίκου, λόγω της καθιέρωσης της ατελούς αυτής μορφής υιοθεσίας, από τη στιγμή που το θετό ενήλικο τέκνο εξομοιώνεται προς το τέκνο το γεννημένο σε γάμο, έχει απέναντι στον θετό (και όχι τον φυσικό του γονέα), όλα τα δικαιώματα και όλες τις υποχρεώσεις των τέκνων αυτών¹⁷, εκτός αν υπάρχει ρητή, διαφυλασσόμενη στο νόμο, εξαίρεση υπέρ των φυσικών γονέων. Τέτοια εξαίρεση προβλέπεται στο άρθρο 1587 ΑΚ, όπου ρητά ορίζεται ότι, στην υποχρέωση για διατροφή του θετού τέκνου, ο θετός γονέας προηγείται από τους εξ αίματος συγγενείς της φυσικής του οικογένειας, με συνέπεια το τέκνο αυτό να διατρέφεται κατά πρώτο λόγο από κοινού από το ζεύγος των συζύγων – θετών γονέων του (κατ' άρθρο 1489 παρ. 2 ΑΚ) και μόνον αν αυτοί αθετούν την εν λόγω υποχρέωσή τους ή αδυνατούν να την εκπληρώσουν, υποχρεούνται στη συνέχεια προς τούτο οι φυσικοί συγγενείς. Δηλαδή η υποχρέωση των τελευταίων καθίσταται επικουρική, ενώ κύρια τυγχάνει πάντοτε η υποχρέωση των θετών γονέων. Επίσης ως προς το επώνυμο του θετού τέκνου, το άρθρο 1586 ΑΚ ρητά ορίζει ότι το θετό τέκνο παίρνει το επώνυμο του θετού γονέα του, στο οποίο έχει το δικαίωμα να προσθέσει και το πριν από την υιοθεσία επώνυμό του. Από την λεκτική διατύπωση της διάταξης στην οποία γίνεται χρήση της λέξης «παίρνει», προκύπτει ότι η απόκτηση του επωνύμου αυτού γίνεται αυτοδικαίως, ως

¹⁷ Αν και εκ πρώτης όψεως, ως τέτοια δικαιώματα και υποχρεώσεις θεωρούνται τα σχετιζόμενα ευθέως με τη νομική πράξη της υιοθεσίας, ήτοι τα αναγόμενα αποκλειστικά στην ύλη του οικογενειακού δικαίου, ωστόσο, έχει γίνει δεκτό ότι η εξομοίωση των θετών τέκνων προς τα φυσικά, ισχύει και στον χώρο του κληρονομικού, καθώς και του δημοσίου δικαίου, δηλαδή σε σχέσεις που είτε σχετίζονται απλά με την υιοθεσία είτε απορρέουν έμμεσα από αυτή (ΣτΕ 1696/2005, 2681/1982, Αρμ. 37, σελ. 613, ΕρμΑΚ Γεωργιάδη-Σταθόπουλου, Τόμ. VIII, έκδ. 1993, σελ. 394) και τέτοιες – δηλαδή δημοσίου δικαίου – σχέσεις, τυγχάνουν και οι κοινωνικοασφαλιστικές. Κατά την ίδια νομολογιακή άποψη (ΣτΕ 1696/2005), το Δικαστήριο όταν ερμηνεύει διάταξη της νομοθεσίας του ΙΚΑ στην οποία γίνεται αναφορά της λέξης «κατιόντες», προκειμένου να απονεμηθεί σε ασφαλισμένους γονείς τούτων κοινωνικοασφαλιστικό προνόμιο, δεν περιορίζεται στη στενή ερμηνεία της, παρέχοντας, με την συνδρομή, βεβαίως και των λοιπών προϋποθέσεων που τάσσει η διάταξη αυτή, αποκλειστικά και μόνο στους γνήσιους κατιόντες των δύο γονέων, το ασφαλιστικό αυτό προνόμιο, αλλά επεκτείνει τη χορήγησή του, με την συνεφαρμογή και των διατάξεων του ΑΚ περί υιοθεσίας, και στους θετούς κατιόντες τούτων, ακόμη και εάν αυτοί έχουν υιοθετηθεί ως ενήλικοι.

αναγκαία συνέπεια της πλήρους εξομοίωσης του θετού τέκνου με γεννημένο σε γάμο τέκνο του θετού γονέα, ενώ εξάλλου και τα τέκνα του θετού τέκνου που αποκτήθηκαν μετά την υιοθεσία παίρνουν το επώνυμο του υιοθετήσαντα, αφού αυτό θα φέρει και ο υιοθετηθείς γονέας τους. Τέλος, και όσον αφορά στο κληρονομικό δικαίωμα, έχει γίνει νομολογιακά δεκτό (ΑΠ 2035/2009, με παραπομπή στα συμπεράσματα της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής του ν. 2446/1997 που περιέχονται στην από 6-5-1996 εισηγητική της επί του εν λόγω νόμου έκθεση, με αριθμό 76 δ'), ότι διατηρείται από κοινού στους θετούς και βιολογικούς γονείς και συγγενείς τους, και στις δύο μορφές υιοθεσίας (ανηλικών και ενηλικών).

Για όλα τα άλλα δικαιώματα – υποχρεώσεις και έννομες γενικά σχέσεις μεταξύ βιολογικής οικογένειας και υιοθετηθέντος ενηλικού τέκνου, δεν γίνεται καμία άλλη αναφορά στο δικαίικό μας σύστημα, παρά μόνο εκείνη του άρθρου 1584 εδάφιο β' του ΑΚ, όπου προβλέπεται η διατήρηση του δεσμού του θετού τέκνου με τον άλλο φυσικό γονέα του και τους συγγενείς του.

Ο δεσμός αυτός, με βάση τις προεκτεθείσες σκέψεις της ανωτέρω πλειοψηφήσασας γνώμης, είναι ο βιολογικός και ο ηθικός δεσμός μεταξύ υιοθετούμενου και του άλλου φυσικού του γονέα και των συγγενών του, αποκλειστικά και μόνο ως προς το είδος και τη γραμμή και τον βαθμό συγγένειας τούτων, του οποίου δεσμού προβλέφθηκε η διατήρηση για να εξακολουθήσουν να ισχύουν και μετά την τέλεση της υιοθεσίας τα κωλύματα γάμου μεταξύ υιοθετηθέντος τέκνου και βιολογικών γονέων και συγγενών του. Εάν ο νομοθέτης της διάταξης αυτής ήθελε τη διατήρηση, μετά την υιοθεσία, όλων ανεξαιρέτως των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων μεταξύ θετού τέκνου και φυσικής του οικογένειας, θα το όριζε ρητά, όπως το όρισε στη διάταξη του παλαιού - πριν την τροποποίησή του με το ν. 2747/1996 - άρθρου 1583 ΑΚ, πράγμα όμως που δεν έκανε.

Επί πλέον, στη διάταξη του άρθρου 1562 ΑΚ που αφορά υιοθεσία ανηλικών τέκνων από τον σύζυγο του ενός γονέα, ορίζεται ότι: «Όταν ο ένας σύζυγος υιοθετεί το τέκνο του άλλου, οι δεσμοί του υιοθετούμενου με το φυσικό γονέα του και τους συγγενείς του δεν διακόπτονται. Κατά τα λοιπά η υιοθεσία παράγει όλα τα αποτελέσματα υιοθεσίας που γίνεται και από τους δύο συζύγους».

Η χρήση των λέξεων «κατά τα λοιπά» στο β' εδάφιο της διάταξης αυτής, μέσω της οποίας γίνεται διάστιξη με τους «δεσμούς» του εδαφίου α' της ίδιας διάταξης, οδηγεί ευθέως στο συμπέρασμα ότι, ακόμη και επί υιοθεσίας ανηλίκου, «οι δεσμοί» είναι κάτι διαφορετικό από «τα λοιπά» και ως έννοια δεν περιλαμβάνει τα πάντα, αλλά μόνο τον βιολογικό δεσμό με τον φυσικό γονέα και τους συγγενείς του (που συναρτάται με τα κωλύματα γάμου των άρθρων 1356 και 1357 ΑΚ και μόνο με αυτά), ενώ αντιθέτως η έννοια «των λοιπών» σαφέστατα εμπεριέχει (εξαιρουμένων των ως άνω κωλυμάτων γάμου) όλα τα αποτελέσματα που παράγονται επί υιοθεσίας που γίνεται και από τους δύο συζύγους (άρα όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις μεταξύ γονέων και τέκνου γεννημένου σε γάμο).

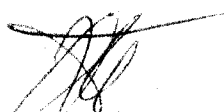
Αυτή προφανώς τη διάταξη (του άρθρου 1562 ΑΚ) είχε υπόψη της η Επιτροπή σύνταξης του ν. 2447/1996, όταν περιόρισε με το άρθρο 1579 ΑΚ την υιοθεσία ενηλίκου, επιτρέποντας την μόνο στη περίπτωση που ο υιοθετούμενος ήταν τέκνο του συζύγου εκείνου που υιοθετεί και σε αυτή ακριβώς την διαφοροποιημένη έννοια (μεταξύ δεσμού και λοιπών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων) αναφέρεται και το άρθρο 1584 ΑΚ. Μετά δε την τροποποίηση (με το ν. 2915/1991) του άρθρου 1579 ΑΚ και τη διεύρυνση των συγγενών (έως και τον τέταρτο βαθμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας) που μπορούσαν να υιοθετήσουν ενήλικο τέκνο, δεν άλλαξε στο παραμικρό η διάταξη του άρθρου 1584, άρα εξακολουθεί να έχει η λέξη «δεσμός» το ίδιο ακριβώς περιεχόμενο που προσδιόριζε γι' αυτή η διάταξη του άρθρου 1562 ΑΚ, αντιγραφή στην ουσία της οποίας αποτελεί και η διάταξη του άρθρου 1584 ΑΚ.

Άρα, με την εξαίρεση των ανωτέρω ρητών (περιοριστικά αναφερομένων) προβλέψεων του νομοθέτη (για διατροφή, επώνυμο ΑΚ 1587 – 1586 και κληρονομικά δικαιώματα) και των κωλυμάτων γάμου (στα οποία και μόνο παραπέμπει, κατά την ορθή του ερμηνεία, το άρθρο 1584 εδάφιο β' του ΑΚ), το υιοθετηθέν ενήλικο τέκνο ανήκει πλέον και μετά την υιοθεσία του στη θετή του οικογένεια, παραγομένων εφεξής μόνο μεταξύ θετών γονέων και θετού τέκνου, των λοιπών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από οποιοδήποτε πλέγμα διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, στην οποία εντάσσεται και το επίμαχο συνταξιοδοτικό δικαίωμα.

Τα παραπάνω επιρρωνύονται και από τον σκοπό που νομολογιακά (ΟΛΑΠ 9/2016) έχει γίνει δεκτό ότι εξυπηρετούν στην ελληνική έννομη τάξη οι διατάξεις περί υιοθεσίας ενηλίκων, ο οποίος επικεντρώνεται : «στο συμφέρον του ιδίου του υιοθετούμενου και στην παροχή δυνατότητας σε αυτόν να μεγαλώσει σε ένα (νέο) οικογενειακό περιβάλλον με ανάπτυξη σχέσεων στοργής και αφοσίωσης, με σωστή ηθική και πνευματική διαπαιδαγώγηση και με ομαλή εξέλιξη της προσωπικότητάς του» και σκοπεί (Εφ. Αθ. 4719/2020) στη συντέλεση μιας νέας οικογενειακής «εν τοις πράγμασι» σχέσης, στοχεύοντας περαιτέρω σε στενό, μεταξύ θετού γονέα και θετού τέκνου, ψυχικό δεσμό, που δημιουργεί μια νέα οικογενειακή ατμόσφαιρα, μια σχέση υιού και πατέρα, με αυξημένη ένταση και ποιότητα απολύτως συμβατών μεταξύ των μερών σχέσεων, στις οποίες εντάσσονται και η συνέχιση του ονόματος, καθώς και της προσωπικότητας του υιοθετούντος.

Από τις νομολογιακές αυτές παραδοχές, σαφέστατα προκύπτει ότι, άξιο προστασίας αγαθό στην υιοθεσία ενηλίκων, κατά την ελληνική έννομη τάξη είναι : α) πρωτίστως η ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας (άρθρο 5 παρ. 1 Σ) και για τις δύο πλευρές (υιοθετούντος και υιοθετούμενου) κάτι για το οποίο δεν ερωτάται ο φυσικός γονέας, αφού η ΑΚ 1581 απαιτεί κοινή αίτηση μόνο αυτού που υιοθετεί και εκείνου που υιοθετείται, και ποτέ του φυσικού γονέα του οποίου άλλωστε έχει παύσει η γονική μέριμνα με την ενηλικίωση και β) η κατοχύρωση της προστασίας της οικογένειας (21 παρ. 1 Σ) με άλλο όμως τρόπο σύστασής της και πάντως όχι με την γέννηση ενός τέκνου (άρθρο 8 της ΕΣΔΑ), και τούτο σημαίνει βελτίωση της θέσης των υιοθετούμενων παιδιών μέσω της ανάπτυξης αυξημένης έντασης και ποιότητας σχέσεων στοργής και αφοσίωσης σε ένα νέο οικογενειακό περιβάλλον (έξω και πέρα από το παλαιό), στο οποίο ο υιοθετούμενος θα διαπαιδαγωγείται σωστά, ηθικά και πνευματικά από τους θετούς του (και όχι φυσικούς του) γονείς, ώστε να έχει συνεχώς και ως ενήλικος πλέον, ομαλή εξέλιξη της προσωπικότητάς του, με τους οποίους (θετούς γονείς) θα συνδέεται με ισχυρό πλέον ψυχικό δεσμό και οι οποίοι (υιοθετούντες) με την εν λόγω υιοθεσία θα αποβλέπουν και στη συνέχιση του ονόματος και της προσωπικότητας αυτών των ιδίων.

Επομένως, η υιοθεσία ενηλίκου και τα έννομα αποτελέσματα που αυτή αναπτύσσει (ενσωμάτωση του υιοθετούμενου σε μια νέα οικογένεια και υποκατάσταση της πραγματικής από αυτή) δεν έχουν καμία απολύτως σχέση

(με εξαίρεση τις ρητές προβλέψεις του νομοθέτη) με την φυσική οικογένεια του υιοθετούμενου, πολύ δε περισσότερο και με το δεσμό που υφίσταται μεταξύ αυτού και των βιολογικών του γονέων, κατά τον χρόνο της – συναρτώμενης με την ανηλικότητά του - ανατροφής τούτου εκ μέρους τους.

Ενόψει τούτων, η αναγνώριση, στα πλαίσια των διατάξεων του άρθρου 39 του ν. 3996/2011, πλασματικού χρόνου τέκνου, επί υιοθεσίας ενηλίκου τέκνου, μπορεί να γίνει μόνο από τους θετούς του γονείς, αφού το τέκνο αυτό, μετά την τελεσιδικία της απόφασης που απαγγέλλει την υιοθεσία, έχει αποκτήσει, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθρου 1584 ΑΚ, την ιδιότητα του κοινού κατιόντα των θετών του γονέων, στην οικογένεια των οποίων πλέον οριστικά ανήκει, και όχι από τους φυσικούς του γονείς, με τους οποίους διατηρεί απλά και μόνο τον βιολογικό και ηθικό δεσμό, που ως έννοια δεν ταυτίζεται με την ανωτέρω ιδιότητα του κοινού κατιόντα τούτων.

Επομένως, στη προκείμενη περίπτωση, δεν είναι δυνατή η ικανοποίηση του σχετικού αιτήματος της ασφαλισμένης στην οποία αναφέρεται το ερώτημα, διότι αυτή, καίτοι δεν απώλεσε την βιολογική της συγγένεια με το υιοθετηθέν από την αδερφή της ενήλικο τέκνο της (Π.- Π.Ν), ωστόσο δεν τυγχάνει πλέον γονέας (κατά τη νομική του όρου έννοια) τούτου, γεγονός που, άλλωστε, οδήγησε και στη σχετική διαγραφή του εν λόγω τέκνου της από την οικογενειακή της μερίδα.

Η αντίθετη άποψη, ότι δηλαδή, ακόμη και μετά την υιοθεσία του ενηλίκου τέκνου από συγγενή του, διατηρούνται όλοι ανεξαιρέτως οι νομικοί δεσμοί τούτου (θετού τέκνου) με την φυσική – βιολογική του οικογένεια και ως εκ τούτου δεν μπορεί να αποκλεισθεί η φυσική μητέρα από το ωφέλιμο αποτέλεσμα της αναγνώρισης (με βάση τις ισχύουσες κοινωνικοασφαλιστικές διατάξεις) του επίμαχου πλασματικού χρόνου για το τέκνο της αυτό, εκτός του ότι αντιβαίνει στις συνεφαρμοστές, εν προκειμένω, κατά τα προρρηθέντα, διατάξεις περί υιοθεσίας του ΑΚ, θα οδηγήσει, και σε κάρπωση των ευεργετημάτων (κληρονομικών, στρατολογικών, φορολογικών) που παρέχονται και στην άλλη πλευρά, δηλαδή τόσο σε αυτό καθ' εαυτό το υιοθετηθέν τέκνο, όσο και στην υιοθετήσασα αυτό θεία του, από άλλες (πλην των κοινωνικοασφαλιστικών) διατάξεις της υφιστάμενης νομοθεσίας, κάτι που οπωσδήποτε υπερακοντίζει τον σκοπό του νομοθέτη των διατάξεων αυτών.

22. Κατά τη μειοψηφήσασα γνώμη του Προέδρου του Τμήματος Γεωργίου Κανελλόπουλου, Αντιπροέδρου ΝΣΚ και των Νομικών Συμβούλων Βασιλείου Κορκίζογλου, Κωνσταντίνου Ζαμπάρα και Μιχαήλ Τζουβάρα (ψήφοι 4), για την ερμηνεία της κρίσιμης για την απάντηση στο ερώτημα διάταξης του άρθρου 4 παρ. 7 του ν. 3029/2002, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 141 παρ. 1 ν. 3655/2008 και στη συνέχεια με το άρθρο 39 ν. 3996/2011, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, όχι μόνο το γράμμα της οικείας διάταξης, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο αυτή εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος.

23. Κατά τις, αποκαλυπτικές των διαχρονικών σκοπών του νομοθέτη, αιτιολογικές εκθέσεις επί των ανωτέρω διατάξεων, το δικαίωμα αναγνώρισης πλασματικού χρόνου παιδιών παρέχεται για λόγους : α) στήριξης, τόσο της εργαζόμενης ασφαλισμένης σε οποιονδήποτε φορέα πλην ΟΓΑ και ΝΑΤ μητέρας, λόγω των αποδεδειγμένων δυσκολιών που αντιμετωπίζει στην αγορά εργασίας με τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας, καθώς και των πολλαπλών ρόλων που αναλαμβάνει κατά τη διάρκεια της ζωής της (μητέρα, εργαζόμενη κλπ.), αλλά και του ασφαλισμένου πατέρα για λόγους ίσης μεταχείρισης, αν το δικαίωμα αυτό δεν ασκηθεί από τη δικαιούχο μητέρα, όσο και συνολικά της ελληνικής οικογένειας (βλ. αιτιολογική έκθεση επί του άρθρου 4 παρ. 7 ν. 3029/2002) και β) αντιμετώπισης του έντονου δημογραφικού προβλήματος της χώρας που καθιστά επιτακτική, τόσο τη λήψη μέτρων προστασίας και ενίσχυσης της οικογένειας, ως θεμέλιου συντήρησης και προαγωγής του Έθνους και της μητρότητας, όσο και (επίσης επιτακτικό) το σχεδιασμό και την εφαρμογή δημογραφικής πολιτικής, που αποτελεί υποχρέωση του Κράτους, σύμφωνα με τη ρητή συνταγματική επιταγή του άρθρου 21Σ (βλ. αιτιολογική έκθεση επί του άρθρου 141 παρ. 1 ν. 3655/2008). Πράγματι, οι υποχρεώσεις αυτές του Κράτους, δεδομένης της υφιστάμενης στη χώρα υπογεννητικότητας, ανάγονται στην προστασία της εθνικής επιβίωσης. Ειδικότερα, από το άρθρο 21 του Συντάγματος, που αποσκοπεί στην αντιμετώπιση του οξυμένου δημογραφικού προβλήματος της χώρας και θέτει τη μητρότητα και την παιδική ηλικία υπό την προστασία του Κράτους, απορρέει υποχρέωση του κοινού νομοθέτη να θεσπίζει, μεταξύ άλλων, ευνοϊκές κοινωνικοασφαλιστικές ρυθμίσεις, με σκοπό την παροχή προς τους εργαζόμενους κινήτρων και διευκολύνσεων για την απόκτηση και

ανατροφή παιδιών. Η παραπάνω υποχρέωση απορρέει, επίσης, από το άρθρο 33 παρ. 2 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αποτελεί αρχή του ενωσιακού δικαίου περί της συμφιλίωσης της οικογενειακής και της επαγγελματικής ζωής. Προς εκπλήρωση αυτής της συνταγματικής και ενωσιακής επιταγής αναγνωρίστηκαν στους εργαζόμενους τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα, άνδρες και γυναίκες, διευκολύνσεις για τη φροντίδα και την ανατροφή των παιδιών τους και καθιερώθηκε η αρχή της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών. Στο πλαίσιο αυτό, η επίμαχη κοινωνικοασφαλιστική ρύθμιση ανταμείβει όσους έχουν αποκτήσει παιδιά, συμβάλλοντας στην αντιμετώπιση του φαινομένου της υπογεννητικότητας και εντάσσεται στην εναρμόνιση της εργασίας με την οικογενειακή ζωή, αφού επιτρέπει την ενασχόληση του γονέα με την ανατροφή των παιδιών, χωρίς σχετική μείωση του χρόνου ασφάλισης (βλ. Α. Στεργίου Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλισης, Σάκκουλας 2017 σελ. 655 και επί αναλόγου ευεργετικής διάταξης του άρθρου 141 παρ. 2 ν. 3655/2008 τη γνωμοδότηση ΝΣΚ 259/2010 σκ. ΙΙΙ).

24. Αυτή η *ratio legis* της επίμαχης, ευεργετικής για τους γονείς, διάταξης υπαγορεύει την ερμηνεία της υπό την έννοια ότι το δικαίωμα αναγνώρισης πλασματικού χρόνου παιδιών παρέχεται πρώτα και κύρια στους φυσικούς γονείς, ως ανταμοιβή για την απόκτηση τέκνων και την εντεύθεν συμμετοχή τους στην αντιμετώπιση του οξύτατου δημογραφικού προβλήματος της Χώρας, η οποία αποτέλεσε και το βασικό σκοπό του νομοθέτη της ερμηνευόμενης διάταξης, όπως αυτός περιγράφεται με σαφήνεια στην προαναφερθείσα αιτιολογική έκθεση επί του άρθρου 141 παρ. 1 ν. 3655/2008. Ομοίως, παρέχεται και στους θετούς γονείς στην περίπτωση υιοθεσίας ανηλικού τέκνου, του οποίου την ανατροφή αναλαμβάνουν στο πλαίσιο άσκησης της γονικής μέριμνας, υπό την ειδικότερη έκφανση της επιμέλειας του προσώπου του θετού τέκνου. Στην περίπτωση αυτή, το σχετικό ευεργέτημα παρέχεται, σύμφωνα και με την προαναφερόμενη αιτιολογική έκθεση επί του άρθρου 4 παρ. 7 ν. 3029/2002, ως ανταμοιβή και στήριξη ιδίως της μητέρας, φυσικής και θετής, αφ' ενός μεν για την εκ μέρους της ανάληψη πολλαπλών ρόλων κατά τη διάρκεια της ζωής της (εργαζόμενη, μητέρα, κ.λπ.) και αφ' ετέρου για την επιπρόσθετη και αποδεδειγμένη δυσκολία που αντιμετωπίζει στην εργασιακή της ζωή λόγω της αυξημένης

ανεργίας, η οποία πλήττει ειδικά τις εργαζόμενες μητέρες κατά το χρονικό διάστημα της ανατροφής (και επομένως της ανηλικότητας) των τέκνων τους και απορρέει από τις προκαταλήψεις που αφορούν την ικανότητα ή μη αυτών να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στα εργασιακά τους καθήκοντα, εξαιτίας του ρόλου τους ως μητέρων και των αυξημένων υποχρεώσεων που συνεπάγεται η ανατροφή των ανηλικών τέκνων.

Συνεπώς το δικαίωμα αυτό δεν μπορεί να χορηγηθεί στους γονείς που υιοθέτησαν ενήλικο παιδί, διότι στο πρόσωπο αυτών δεν πραγματώνεται κανένας από τους ως άνω επιδιωκόμενους από το νομοθέτη σκοπούς. Αντίθετα, προσκρούει ευθέως στους σκοπούς αυτούς η αποστέρηση του επίμαχου δικαιώματος από τους φυσικούς γονείς, που έφεραν στη ζωή και ανέθρεψαν μέχρι την ενηλικίωσή του το τέκνο που υιοθετήθηκε μετά την ενηλικίωσή του και μάλιστα χωρίς τη δική τους σύμφωνη γνώμη, η οποία δεν απαιτείται λόγω της ενηλικότητας και της πλήρους δικαιοπρακτικής ικανότητας του υιοθετούμενου.

Συναφώς και ως προς τους δεσμούς του ενήλικου υιοθετηθέντος τέκνου με τους φυσικούς του γονείς, οι γνωμοδοτήσεις ΝΣΚ 181/2018 και 448/2012 βασίστηκαν στη διατήρηση του βιολογικού και ηθικού δεσμού του ενήλικου υιοθετηθέντος τέκνου με τον φυσικό του γονέα, με νομική συνέπεια την χορήγηση του προβλεπόμενου βοηθήματος οικογενειακής ή επαγγελματικής αυτοτέλειας στο τέκνο του φυσικού γονέα (ΝΣΚ 181/2018) και τη χορήγηση ισόβιας πολυτεκνικής σύνταξης στο φυσικό γονέα (ΝΣΚ 488/2012). Ειδικότερα, η ΝΣΚ 181/2018 έκρινε (σκ. 19 και 20), ότι οι διατάξεις για την υιοθεσία ανηλικού εφαρμόζονται σ' αυτήν του ενήλικου μόνο στο μέτρο και στο βαθμό που συνάδουν με τον επιδιωκόμενο σκοπό της τελευταίας, λαμβανομένου ιδίως υπόψη ότι ο υιοθετούμενος ενήλικος είναι πλήρως δικαιοπρακτικά ικανός, καθώς και ότι βάσει του ιστορικού που εδίδετο δεν είχαν διακοπεί οι δεσμοί του υιοθετηθέντος ενήλικου με το φυσικό του γονέα, ως προϋπόθεση χορήγησης του προβλεπόμενου βοηθήματος. Επίσης μη διακοπή των δεσμών του υιοθετηθέντος ενήλικου με το φυσικό του γονέα δέχεται και η ΝΣΚ 488/2012 για την απόκτηση της πολυτεκνικής ιδιότητας και τη λήψη του σχετικού επιδόματος.

Στην περίπτωση του ερωτήματος, ο βιολογικός και ηθικός δεσμός του ενήλικου υιοθετηθέντος τέκνου με τους φυσικούς του γονείς διατηρείται, λόγω της κατά νόμο επιμέλειας και γονικής μέριμνας των φυσικών γονέων, μέρος της οποίας αποτελεί η ανατροφή του, καθ' όλη τη διάρκεια της ανηλικότητάς του και δικαιολογεί την κατά νόμο χορήγηση στους φυσικούς αυτούς γονείς του δικαιώματος αναγνώρισης πλασματικού χρόνου παιδιών.

25. Επισημαίνεται, ότι ούτε από τη φράση της αιτιολογικής έκθεσης επί του άρθρου 39 ν. 3996/2011 «... ανεξαρτήτως του χρόνου γέννησης των παιδιών ...», μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα, ότι το δικαίωμα αναγνώρισης πλασματικού χρόνου παιδιών αναγνωρίζεται υπέρ των θετών γονέων υιοθετηθέντος ενήλικου.

Τούτο, διότι η φράση αυτή της αιτιολογικής έκθεσης δεν νοείται αποσπασματικά, αλλά σε συνδυασμό με τις προαναφερθείσες αιτιολογικές εκθέσεις επί των άρθρων 4 παρ. 7 ν. 3029/2002 και 141 παρ. 1 ν. 3655/2008, στις οποίες διατυπώνονται, όπως προαναφέρθηκε, ρητά και κατηγορηματικά οι ισχύοντες διαχρονικά συνταγματικοί σκοποί της αναγνώρισης πλασματικού χρόνου παιδιών, που δικαιολογούν τη χορήγηση του εν λόγω δικαιώματος στους γονείς που απέκτησαν παιδιά και είχαν την κατά νόμο επιμέλεια και γονική μέριμνα αυτών (μέρος της οποίας αποτελεί η ανατροφή τους) μέχρι την ενηλικίωσή τους. Προδήλως δε, ως ελέγχθη, στην περίπτωση της υιοθεσίας ενήλικου, επί του οποίου δεν ασκείται πλέον κατά νόμο γονική μέριμνα, οι εν λόγω συνταγματικής περιωπής σκοποί, όχι μόνο δεν εξυπηρετούνται με τη χορήγηση του δικαιώματος αναγνώρισης πλασματικού χρόνου παιδιών στους θετούς γονείς, αλλά αντιθέτως παραβιάζονται. Επομένως η αναγνώριση πλασματικού χρόνου παιδιών ανεξάρτητα από το χρόνο γέννησής τους έχει την έννοια, ότι εφαρμόζεται σε φυσικούς γονείς, καθώς και σε θετούς που υιοθέτησαν και ανέθρεψαν ανήλικο τέκνο ανεξάρτητα από το χρόνο της γέννησής του.

26. Παρατηρείται τέλος, ότι η προϋπόθεση θεμελίωσης του δικαιώματος αναγνώρισης πλασματικού χρόνου παιδιών διακρίνεται από την προϋπόθεση της άσκησής του, η οποία ταυτίζεται με την υποβολή σχετικής αίτησης του ενδιαφερομένου (βλ. για τη διάκριση γενικώς αυτή Στεργίου ό.π. σελ. 405).

Πρώτα αποκτάται (γεννάται) δηλαδή το δικαίωμα με τη συνδρομή των προϋποθέσεων του νόμου και μετά ασκείται με αίτηση του ενδιαφερόμενου. Η αναγνώριση πλασματικού χρόνου παιδιών γίνεται κατόπιν αίτησης των ενδιαφερομένων (άρθ. 4 παρ. 7 έκτο εδάφιο ν. 3029/2002 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθ. 39 παρ. 1 ν. 3996/2011). Κατά την προϊσχύσασα μορφή του άρθρου 4 παρ. 7 πέμπτο εδάφιο ν. 3029/2002 όπως είχε αντικατασταθεί με το άρθ. 141 παρ. 1 ν. 3655/2008, το δικαίωμα αναγνώρισης πλασματικού χρόνου παιδιών ασκείτο κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης για πλήρη σύνταξη λόγω γήρατος. Το αυτό προέβλεπε η αιτιολογική έκθεση του άρθρου 4 ν. 3029/2002 (βλ. σελ. 9 αυτής). Κατά την έννοια των ερμηνευόμενων διατάξεων δεν ενδιαφέρει ο χρόνος της άσκησης του ανωτέρω δικαιώματος, δηλ. ο χρόνος υποβολής της αίτησης, αλλά ο χρόνος της θεμελίωσής του. Επομένως, όταν οι ασφαλισμένοι ασκούν το δικαίωμά τους, ήτοι υποβάλλουν αίτηση αναγνώρισης πλασματικού χρόνου παιδιών, είναι αδιάφορη η ηλικία του παιδιού κατά το χρόνο εκείνο.

27. Τούτων δοθέντων, κατά τη γνώμη της μειοψηφίας, στα επί μέρους ερωτήματα της Υπηρεσίας προσήκουν οι ακόλουθες απαντήσεις :

α) Το δικαίωμα αναγνώρισης πλασματικού χρόνου παιδιών παρέχεται λόγω της ανατροφής που παρέχουν οι γονείς (φυσικοί ή θετοί), ως μέρος της κατά νόμο επιμέλειας και γονικής μέριμνας αυτών, μέχρι το στάδιο της ενηλικίωσης του παιδιού.

β) Δεν είναι απαραίτητο ο δεσμός της ανατροφής να υφίσταται κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης αναγνώρισης πλασματικού χρόνου.

γ) Δεδομένης της καταφατικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα, παρέλκει, κατά την ερωτώσα Υπηρεσία, η απάντηση στο τρίτο. Σε κάθε περίπτωση, η φύση του δικαιώματος αναγνώρισης πλασματικού χρόνου παιδιών είναι κοινωνικοασφαλιστική και δικαιολογείται από δημογραφικούς λόγους, με την ανταμοιβή όσων έχουν αποκτήσει παιδιά και συμβάλλουν στην αντιμετώπιση του φαινομένου της υπογεννητικότητας, καθώς και με την εναρμόνιση της εργασίας με την οικογενειακή ζωή, αφού επιτρέπει την ενασχόληση του γονέα με την ανατροφή των παιδιών, χωρίς σχετική μείωση του χρόνου ασφάλισης.

δ) Δεν είναι δυνατή η αναγνώριση πλασματικού χρόνου παιδιού από γονέα που υιοθέτησε ενήλικο παιδί.

Απαντήσεις

27. Κατόπιν τούτων και σύμφωνα με τα ως άνω αναφερόμενα, στα υποβληθέντα ερωτήματα το ΝΣΚ (ΣΤ΄ Τμήμα) γνωμοδότησε κατά πλειοψηφία, ως ακολούθως:

α. Ότι η μόνη προϋπόθεση που τίθεται από τη διάταξη του άρθρου 39 του ν. 3996/2011, για την αναγνώριση με εξαγορά του διεπόμενου από τις ρυθμίσεις της πλασματικού χρόνου, είναι το να έχει αποκτήσει ο ασφαλισμένος παιδιά (φυσικά ή υιοθετηθέντα), ανεξαρτήτως ηλικίας (δηλαδή ενήλικα ή ανήλικα), κατά τον χρόνο υποβολής του σχετικού αιτήματος και συνεπώς το δικαίωμα τούτο δεν παρέχεται εξαιτίας του δεσμού που υφίσταται κατά τον χρόνο ανατροφής του τέκνου (ο οποίος, κατά τα άρθρα 127, 1510, 1518 και 1538 ΑΚ, συναρτάται με την ανηλικότητα των παιδιών αυτών).

β. Ότι, ενόψει της αρνητικής απάντησης στο α΄ υποερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο β΄ όμοιο.

γ. Ότι πρόκειται για κοινωνικοασφαλιστικό δικαίωμα το οποίο παρέχεται στους ασφαλισμένους των φορέων κύριας και επικουρικής ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ως επιβράβευση για την από αυτούς απόκτηση παιδιών, γεγονός που συντελεί στην ενίσχυση εν γένει του θεσμού της οικογένειας.

δ. Ότι η αναγνώριση, στα πλαίσια των διατάξεων του άρθρου 39 του ν. 3996/2011, πλασματικού χρόνου τέκνου, επί υιοθεσίας ενηλίκου τέκνου, μπορεί να γίνει μόνο από τους θετούς του γονείς, αφού το τέκνο αυτό, μετά την τελεσιδικία της απόφασης που απαγγέλλει την υιοθεσία, έχει αποκτήσει, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο του άρθρου 1584 ΑΚ, την ιδιότητα του κοινού κατιόντα των θετών του γονέων, στην οικογένεια των οποίων έχει πλέον οριστικά ενσωματωθεί και ανήκει, και όχι από τους φυσικούς του γονείς, με τους οποίους διατηρεί μετά την υιοθεσία του, και σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο του προαναφερθέντος άρθρου, απλά και μόνο τον βιολογικό (συγγένεια) και ηθικό δεσμό, που ως έννοια δεν ταυτίζεται με την ανωτέρω ιδιότητα του κοινού κατιόντα τούτων, από την οποία και μόνο μπορεί να παραχθούν εκατέρωθεν (δηλαδή μεταξύ υιοθετούντος και υιοθετούμενου) πλήρη και κατά προτεραιότητα ασκούμενα δικαιώματα και υποχρεώσεις.

Ενόψει τούτων, δεν είναι δυνατή η ικανοποίηση του σχετικού αιτήματος της ασφαλισμένης στην οποία αναφέρεται το ερώτημα, διότι αυτή δεν είναι πλέον

γονέας (κατά τη νομική του όρου έννοια) του 1^{ου} τέκνου της (Π.- Π.Ν), γεγονός που, άλλωστε, οδήγησε και στη σχετική διαγραφή του τέκνου αυτού από την οικογενειακή της μερίδα.

Τέλος το Τμήμα, παρά την περί του αντιθέτου γνώμη της μειοψηφίας και των σχετικών κατά τη γνώμη αυτή γνωμοδοτήσεων ΝΣΚ 488/2012 και 181/2018, δεν έκρινε απαραίτητη, κατά την πλειοψηφήσασα γνώμη, την παραπομπή του ερωτήματος στην Ολομέλεια.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 22/12/2021

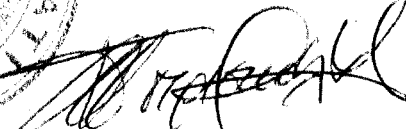
Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Γεώργιος Κανελλόπουλος
Αντιπρόεδρος του ΝΣΚ

Ο Εισηγητής

Χαράλαμπος Μπτρισκόλας
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους